

2 Ndi Eze

Ikpe omuma diri Ahazaya

¹ Moab nupuru isi megide Izrel mgbe Ehab nwuru.

² N'oge a, Ahazaya sitere na mgbe ulo elu ya di na Sameria daa, meruo ahụ nke ukwu. N'ihì oria a, o zigara ndi ozi, si ha, "Gaa juta ase n'aka Baal-Zebub,* bu chi Ekron, ma m ga-adiri site n'ihe mmeru ahụ a."

³ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija onye Tishbe okwu si ya, "Gaa zute ndi ozi eze Sameria zipuru, juo ha si, 'Gini mere unu ji aga Ekron iju ase? O bu na Chineke anoghi n'Izrel mere unu ji aga iju Baal-Zebub ase imata ma eze o ga-adu ndu?'

⁴ N'ihì nke a, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'I gaghì esite n'elu ihe ndina ahụ bilie. I ghaghì inwu!' " Ya mere Ilaija puru gaa zie ndi ozi eze ozi ahụ.

⁵ Ndi ozi ahụ laghachiri azu. Ma mgbe eze huru ha, o juru ha si, "Gini mere unu ji loghachi?"

⁶ Ha zara ya, "Otu nwoke zutere anyi n'uzo si anyi, 'Laghachi ga zie eze ahụ zitere unu si ya: "Ihe ndi a, ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu n'ihì na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi mmadu

---

* **1:2** *Baal-Zebub* bu aha ndi Kenan, nke putara *eze mmuo ojoo*, maobu *ekwensu*. *Beel-Zebub* nke putara, *eze umu ijiji* bu aha ikwa emo nye chi ndi Kenan a na-akpo Baal-Zebub. Mat 10:25; 12:27

ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? N'ih i nke a, i gagh i esite n'ihe ndina gi bilie. Ya doo gi anya na i ghagh i inwu!" " "

⁷ Eze juru ha si, "Onye bu nwoke a zutere unu n'uzo gwa unu okwu ndi a? Olee udi mmadu o bu?"

⁸ Ha zaghachiri ya, "O bu nwoke yi uwe e ji aji anu kpa; o kere ihe okike akpukpo anu n'ukwu ya."

Eze sir i, "O bu Ilaia, onye amuma si Tishbe!"

⁹ Mgbe ah u, eze zigara otu onyeisi agha ya, na iri ndi agha ise ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ndi agha ah u b i arutere hu Ilaia ka o no ala n'elu ugwu, onyeisi agha ah u kporo Ilaia si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo!'"

¹⁰ Ilaia zara si ha, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi a agha ise so gi." Otu mgbe ah u, oku sitere n'eluigwe daa rechapu iri ndi agha ise ah u na onyeisi ha.

¹¹ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ha b i arutere hu Ilaia, onyeisi agha ah u kpokuru ya si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo, b i a ngwangwa!'"

¹² Ilaia zara si ya, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise gi na ha so." Ngwangwa, oku Chineke si n'eluigwe daa rechapu ha.

¹³ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaia. Mgbe ndi agha a b i ara hu Ilaia, onyeisi agha ah u rigoro

n'elu ugwu gbuo ikpere n'ala n'ihu Ilaija riọọ ya amara si ya, "Onye nke Chineke, biko, meere ohu gi na iri ndi agha ise mu na ha so ebere.

¹⁴ Lee, oku esitela n'eluigwe rechapu ndiisi agha abuo ahụ buru uzo, ha na ndi agha ha. Ugbu a, biko, ariọ m gi, chebe ndu anyi."

¹⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija okwu si ya, "Atula egwu! Soro ya gaa!" Ya mere, Ilaija sooro onyeisi agha ahụ gaa n'ihu eze.

¹⁶ Mgbe Ilaija ruru n'ihu eze, o gwara eze okwu si ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, o bu n'ih na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi ozi ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? Ebe o bu na i mere ihe di otu a, i gaghi esite n'ihe ndina gi bilie. I ga-anwuri!"

¹⁷ O nwuru dika okwu ONYENWE ANYI nke Ilaija kwuru si di.

N'ih na Ahazaya enweghi nwa nwoke obula, Jehoram† nochiri anya ya dika eze, n'afọ nke abuo nke ibu eze Jehoram nwa Jehoshafat, bu eze Juda.

¹⁸ Akuko banyere ibu eze nke Ahazaya, na ihe niile o mere, e degi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

2

Ilaija alaa eluigwe

¹ O ruo mgbe ONYENWE ANYI chorọ i kporo Ilaija laa n'eluigwe site n'oke ifufe, Ilaija na Ilaisha no n'uzo sitere Gilgal.

† 1:17 Maobu, Joram dika a na-akpo ya mgbe ufodu

2 Ịlajja siri Ịlaisha, “Nọdu n’ebe a, n’ihi na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Betel.”*

Ma Ịlaisha zara si ya, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi.” Ya mere, ha abuo sooro gaa Betel.

3 N’ebe ahụ, umu okorobia ndi amuma no na Betel putara zute ha abuo. Ndi amuma ahụ biakwutere Ịlaisha si ya, “I maara na ONYENWE ANYI ga-esi n’ebe i no wepu onyenwe gi Ịlajja taa?”

Ịlaisha siri, “Mu onwe m maara, ma unu noro nwayo.”

4 Mgbe ahụ, Ịlajja siri ya, “Ịlaisha, nọdu n’ebe a, n’ihi na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Jeriko.”

Ma o zara, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi.” Ya mere ha abuo sokwaara ruo Jeriko.

5 Ndi otu ndi amuma no na Jeriko biakwutere Ịlaisha nso juo ya, “I maara na ONYENWE ANYI ga-ewepu onyenwe gi taa?”

O zara, “E, amaara m, ya mere nonu nwayo.”

6 Mgbe ahụ, Ịlajja siri ya, “Nọdu n’ebe a, n’ihi na ONYENWE ANYI ziri m ka m jee Jodan.”

Ma o zara, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adi ndu, agaghi m ahapu gi.” Ya mere, ha abuo sooro na-eje.

---

* 2:2 Betel bu obodo di mkpa site n’oge nna nna ochie ndi Izrel. Rehoboam bu eze wuru ebe ichu aja na Betel n’uzo ima aka nye nke e wuru na Jerusalem. Jen 12:8; 22:10-22; 35:1-5; 1Ez 12:28-33

⁷ Iri ndi amuma ise sitere n'etiti ndi amuma sooro ha guzoro n'ebe di anya na ncherita ihu ebe Ilaija na Ilaisha kwusiri n'akuku Jodan.

⁸ Mgbe ahụ, Ilaija chiri uwe mwuda ya, piakotaa ya, tie ya n'elu osimiri ahụ. Mmiri ahụ kewara uzo abuo, ala akoro putakwa. N'ebe ahụ ka Ilaija na Ilaisha si gafee n'ofe ozo nke osimiri ahụ.

⁹ Mgbe ha abuo gafesiri, Ilaija juru Ilaisha ajuju si ya, "Gini ka i choro ka m meere gi tupu e site n'ebe i no wepu m?"

Ilaisha rioro si ya, "Biko, mee ka m nweta udi mmuo i nwere okpuku abuo."

¹⁰ Ilaija zara si ya, "Ihe i rioro bu ihe siri ike omume. O buru na i hu m mgbe a na-ewepu m site n'ebe i no, i ga-enweta ihe i rioro. Ma o buru na i hughi m, i gaghị enweta ihe i rioro."

¹¹ Mgbe ha na-aga n'ihu n'ije ha na-akparita uka, na mberede, ugbọ oku nke inyinya oku na-adokpu putara ihe kewaa ha abuo. Mgbe ahụ kwa oke ifufe buuru Ilaija rigoro n'eluigwe.

¹² Ilaisha huru ya, lelie anya elu tie mkpu akwa si, "Nna m! Nna m! Usuu ugbọ agha na usuu ndi na-agba inyinya Izrel!" O hukwaghi Ilaija anya ozo. O jidere uwe o yi n'ahu dowaa ya ibe abuo.

¹³ Emesia, o chiri uwe mwuda Ilaija nke dapuru mgbe e weliri ya elu, laghachi bia guzo n'akuku osimiri Jodan.

¹⁴ O tiri akwa ahụ† n'elu mmiri ahụ juo si, "Olee ebe ONYENWE ANYI, Chineke Ilaija no?" Mgbe o tiri mmiri ahụ ihe, o kewakwa otu

† 2:14 Akwa ahụ Maobu, uwe mwuda Ilaija 2Ez 2:8.

uzo n'aka nri nke ozo n'aka ekpe, Ilaisha gafere n'ofe nke ozo.

¹⁵ Mgbe ndi amuma ahụ si Jeriko n'ele anya, hụrụ ihe mere, ha siri, "Mmuo Ilaisha adakwasila Ilaisha." Ha gara zute ya, kpoọ isiala n'ihu ya.

¹⁶ Ha siri ya "Lee, anyi bu ndi ohu gi nwere iri ndi ikom ise ahụ siri ike. Kwere ka ha ga chogharị nna gi ukwu. Ma eleghi anya mmuo ONYENWE ANYI eburula ya tudakwa ya n'otu ugwu, maobu n'otu ndagwurugwu."

Ilaisha zaghachiri, "Unu ezigala ha."

¹⁷ Ma mgbe ha nogidere riosie ya aririo ike, ruo mgbe o nwekwaghi ike igbochi ha. O gwara ha si, "O di mma, ziganu mmadu ka ha gaa choo ya." Ha zigara iri ndi ikom ise, ndi gara chogharị Ilaisha ubochi ato, ma ha achotaghi ya.

¹⁸ Ilaisha no na Jeriko mgbe ndi a loghachiri bia koro ya otu ha si gaa. Mgbe ahụ, o gwara ha si, "O bu na m agwaghi unu si unu ejela?"

Ezi mmiri onunu

¹⁹ Ndi obodo ahụ siri Ilaisha, "Lee, onyenwe anyi, obodo anyi di n'ebe di mma, dika gi onwe gi na-ahụ, ma mmiri di n'ime ya joro njo, ala ya adighi amiputa mkpuru dika o kwesiri."

²⁰ Ilaisha zara si ha, "O di mma, gaanu tnye nnu n'ime efere ohuru wetara m ya." Ha gara weta efere ohuru nke nnu juru n'ime ya.

²¹ Ilaisha buuru nnu ahụ gaa n'ebe mmiri ahụ si asoputa, wunye nnu ahụ n'ime ya. Mgbe o na-eme nke a, o kwuru okwu si, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Agwoola m mmiri a.

Ọnwụ maọbụ amighị mkpuru nke ala agaghị adikwa.’”

²² Site n’ubochi ahụ gaa n’ihu, mmiri ahụ dijiri ọcha ruo taa, dika İlaisha kwuru.

Nkocha a kochara İlaisha

²³ Emesĩa, İlaisha sitere na Jeriko puo ilaghachi Betel. Mgbe o na-aga n’uzo, ufodu umu okorobia nta sitere n’ime obodo puta, bidoro jiri ya na-eme ihe ochi, si ya, “Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo! Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo!”

²⁴ İlaisha tughariri lee ha anya, buo ha onu n’aha ONYENWE ANYI. Otu mgbe ahụ, nne anu ohia abuo, a na-akpo bia, sitere n’ohia puta, dogbuo iri umu okorobia anọ na abuo n’ime ha.

²⁵ Emesĩa, İlaisha sitere n’ebe ahụ puo jeruo n’ugwu Kamel. Emesiakwa, o sitere n’ebe ahụ laghachi na Sameria.‡

3

Nnupu isi Moab

¹ Jehoram nwa Ehab, malitere ibu eze ndi Izrel na Sameria n’afọ nke iri na asato nke ochichi Jehoshafat na Juda. Afọ iri na abuo ka o chiri dika eze.

² O mere ihe ojoo n’anya ONYENWE ANYI, ma o bughị dika nna ya na nne ya mere. O wezugara nkume ahụ e doro nsọ nye Baal nke nna ya kpuru.

---

‡ 2:25 O bu n’obodo Sameria ka İlaisha biri.

³ Otu o di, o nọgidere na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel baa n'ime mmehie ife arụsị. Joram esiteghị na ha wezuga onwe ya.

⁴ Eze ndị Moab, bụ Misha, na ndị ya, bụ ndị na-azụ atụrụ. N'afọ niile, o na-atụrụ eze Izrel otu nari puku aji ebule, na otu nari puku atụrụ.

⁵ Ma mgbe Ehab eze Izrel nwurụ, eze Moab nupuru isi megide eze Izrel, jukwa ino n'okpuru ya ozo.

⁶ Ya mere, eze Joram sitere na Sameria puo ga kpokota ndi Izrel niile.

⁷ O zigara Jehoshafat eze Juda ozi si ya, "Eze Moab enupula isi megide m. I ga-abia soro m iga buso ndi Moab agha?"

O zaghachiri, "Aga m eso gi gaa. Mu na gi bu otu, ndi m bu ndi gi, inyinya m bukwaga inyinya gi."

⁸ "Ma olee uzo anyi ga-esi gaa ibu agha ahụ?"

Joram zara, "Anyi ga-esi uzo ozara Edom.*"

⁹ Ya mere, eze Izrel na eze Juda, na eze Edom,† na ndi agha ha niile, zukotara site uzo ozara Edom iga ibuso Moab agha. Ha gara ije abali asaa nozara. Ma mmiri onunu ha nwere gwusiri. O dikwaghi mmiri diri anu ulo ha, na ndi agha ha.

---

* **3:8** Ihe nke a putara, bu na ha ga-esi n'akuku odida anyanwu Osimiri Nwurụ anwu gbaa gburugburu, puta n'akuku ndida obodo Moab ma buso ha agha. Ma tupu ha e nwee ike mee otu a, ha ga-esite n'oke ala ndi Edom, bu obodo ndi Juda na-achị gafee.

† **3:9** Eze Edom bu onyeisi alaeze Jehoshafat hoputara. I ga-ahu nke a n'akwukwo 1Ez 22:47; 2Ez 8:20

10 Mgbe ahụ, eze Izrel tiri mkpu sị, “Gini ka anyị ga-eme? Ọ ga-abụ na ONYENWE ANYỊ kpoputara anyị bụ eze atọ ndị a, n’ebe a, inyefe anyị n’aka ndị Moab, ka ha merie anyị?”

11 Ma Jehoshafat, eze Juda, juru ajuju sị, “Ọ bụ na o nweghi onye amuma ONYENWE ANYỊ nọ n’ebe a, onye anyị ga-esi n’aka ya juta ONYENWE ANYỊ ase, site na ya?”

Otu onyeisi agha ndi Izrel si ha, “Ilaisha, nwa Shafat, onye jeere Ilaisha ozi, nọ n’ebe a.”

12 Jehoshafat zara sị, “Okwu ONYENWE ANYỊ di n’onu ya.” Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat, na eze Edom, gakwuru ya.

13 Ilaisha zara eze Izrel sị, “Gini ka mu na gi nwekoru? Jekwuru ndi amuma nne gi na nna gi, juta ha ase.”

Eze Izrel zara sị ya, “Mba, n’ihi na o bụ ONYENWE ANYỊ kpoputara anyị bụ eze atọ n’ebe a, ka o were anyị nyefee n’aka ndi Moab.”

14 Ilaisha siri, “Ebe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, bu onye m na-efe, a si na o bughu nsopuru m nwere n’ebe Jehoshafat eze Juda no, agaraghi m atupuru gi onu maobu lee gi anya n’ihu.

15 Ma ugbu a, kpotaranu m onye na-akpo ubo.”

Mgbe okpo ubo ahụ malitere ikpo ubo ya, aka ONYENWE ANYỊ biakwasiri Ilaisha.

16 Ọ siri, “Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, aga m eme ka ndagwurugwu a juputa n’olulu mmiri.

17 N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Unu agaghi ahụ ifufe maobu mmiri ozuzo, ma ndagwurugwu a ga-ejuputa na mmiri, unu onwe

unu ga-añu, na ehi unu, na anumanu ndi ozo unu ga-anukwa mmiri.

¹⁸ Ma nke a bu ihe di nta n'ebe ONYENWE ANYI no, n'ih na o ga-enyefekwa ndi Moab n'aka unu.

¹⁹ Unu ga-etigbu obodo obula e wusiri ike, na obodo ukwu niile. Unu ga-egbudakwa ezi osisi ha na-amị mkpuru, kpochie isi mmiri ha niile, werekwa nkume mebikwaa ezi ala ubi ha niile."

²⁰ O ruo, n'ututu, n'oge e ji achu aja nsure oku ututu, lee na mmiri sitere uzọ Edom sooro bia n'ebe ahụ ha gwuru olulu na ndagwurugwu ala ahụ sojuo ala ahụ niile.

²¹ Mgbe ndi Moab nuru na ndi eze ahụ na-abia imegide ha, ha kpokotara ndi ikom obula nwere ike ilu agha, ma okenye ma okorobia, puta bia guzo n'oke ala ha.

²² Mgbe chi boru n'isi ututu, anyanwu wara mukwasị mmiri ahụ. Site n'ebe ha no, ndi Moab lepuru anya hu mmiri ahụ ka o na-acha obara obara.

²³ Mgbe ahụ, ha siritara onwe ha, "Leenu obara! O ga-abu na ndi agha eze ato ndi a etigbuola onwe ha. Putanu, unu ndi Moab, ka anyi gaa kwakoro ihe nkwa na-agma!"

²⁴ Mgbe ha gbaara oso biaruo n'ulo agha ndi Izrel, ndi agha Izrel biliri malite itigbu ha. Ya mere, ndi agha Moab sitere n'ihu ha gbalaga. Ma ndi agha Izrel banyere n'ime obodo ndi Moab, gbuo ihe niile ha huru n'uzo.

²⁵ Ha tidara obodo ndi Moab niile, tinye nkume n'ala ubi oma ndi Moab niile. Ha kpochiri isi mmiri niile, gbudasakwa ezi osisi niile na-amị mkpuru n'ala ahụ. N'ikpeazu, o bu naani otu

obodo ndi Moab foduru, isi obodo a na-akpo Kia Hareset. Ndi ji udọ na-ama nkume gbara obodo a gburugburu, bido ibuso ya agha.

²⁶ Mgbe eze Moab huru na agha ahụ anaghi agaziri ya nke oma, o chiri nari ndi agha asaa, ndi ji mma agha ebu agha, gbalia isi n'etiti ndi agha Izrel tikaputa, na ncherita ihu ebe eze Edom no, ma ha enweghi ike.

²⁷ Ya mere, o weere okpara ya, onye gaara abụ eze n'onodu ya, gbuo ya, dika aja n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu nye chi Moab. Iwe di ukwu di n'ubochi ahụ megide Izrel. Ha kwusiri ibu agha, laghachi n'obodo nke aka ha.

4

Mmanu oliv nwanyi di ya nwuru

¹ Otu ubochi, otu nwanyi n'ime ndi inyom ndi amuma biakwutere Ilaisha riu ya si, "Ohu gi, bu di m anwula. I matara na o na-atu egwu* ONYENWE ANYI. Ma ugbo a, onye o ji ugwo na-abia ikporo umu m ndi ikom abuo ime ka ha buru ndi ohu ya."

² Ilaisha juru ya ajuju si, "Gini ka m ga-emere gi? Gwa m, gini ka i nwere n'ulo?"

Nwanyi ahụ zara si, "O nweghi ihe obula ohu gi nwanyi nwere n'ulo karia naani ntakiri mmanu."†

---

* **4:1** O sọpuru Onyenwe anyi † **4:2** Mmanu bu otu ngwa nri di mkpa na nri niile ndi si na mpaghara owuwa anyanwu na-eri. Mkpa o di bu na o na-edozi ahụ mmadu.

³ Ịlaisha siri, “Jegharịa na-ezi, gaa nata ndi agbataobi gi niile ite nke ihe obula na-adighi n’ime ya. Ha abukwala ole na ole.

⁴ Mgbe ahụ, baa n’ime ulo, gi na umu gi, mechibido onwe unu uzọ. Malite igbanye mmanu ahụ n’ime ite ahụ niile, mgbe nke obula juru, bupu ya n’otu akuku.”

⁵ Nwanyi ahụ hapuru ya, ga mechibido onwe ya na umu ya ndi ikom uzọ. Ha na-ebutere ya ite niile ahụ nso, ebe ya onwe ya na-agbanye agbanye n’ime ha.

⁶ Mgbe o gbajuru ite ndi ahụ niile, o siri nwa ya, “Butere m ite ozo.”

Ma o zara, “O nweghi ite ozo foduru.” Mgbe ahụ, mmanu ahụ kwusiri igbaputa.

⁷ O gara gwa onye nke Chineke ahụ, onye siri, “Gaa, ree mmanu ahụ, kwukwaa ugwo unu ji. Gi na umu gi ndi ikom were nke foduru mee mkpa diri unu.”

Nwanyi Shunem na nwa ya

⁸ Otu ubochi, Ịlaisha gara n’obodo Shunem. Otu nwanyị nwere ugwu bi n’ebe ahụ. Nwanyi ahụ riosiri ya ike ka o rie nri. N’ihi ya, mgbe obula Ịlaisha si n’ebe ahụ gafee, o na-akwusi n’ebe ahụ rie ihe.

⁹ Ma nwanyi ahụ gwara di ya okwu si, “O doro m anya nke oma na nwoke a na-akwusi n’ulo anyi mgbe niile bu onye nso nke Chineke.

¹⁰ Biko, ka anyi doziere ya otu onuulo nta n’ime ulo elu anyi, ka anyi tinyere ya ihe ndina na tebul, na oche, na oriona, ka o nwee ebe o ga na-anọ mgbe obula o biakwutere anyi.”

11 Otu ụbọchị, mgbe Ịlaisha bịakwara n'ebe ahụ, ọ bara n'ọnuụlọ ahụ, dinaa n'ebe ahụ.

12 Ọ sịrị Gehazi onye na-ejere ya ozi, “Gaa kpọọ onye Shunem a,” Ya mere, ọ kpọrọ ya, ọ bịara guzo n'ihu ya,

13 Ịlaisha gwara Gehazi, “Gwa nwanyị ahụ, sị, ‘Lee, otu i si enye onwe gị nsogbu niile ndị a maka anyị. Ugwu a, gịni ka a ga-emere gị? Ọ bụ ka anyị gwa eze okwu banyere gị, ka ọ bụ igwa onyeisi ndị agha?’ ”

Ọ zara, “Ebi m n'etiti ndị m.”

14 Ịlaisha juru, “Gịnikwa ka anyị ga-emere nwanyị a?”

Gehazi sịrị, “N'ezie, o nweghị nwa nwoke, di ya emeekwala agadi.”

15 Ịlaisha sịrị, “Kpọọ ya.” Ya mere, Gehazi kpọrọ ya, ọ bịara guzo n'ọnu ụzọ.

16 Ịlaisha sịrị, “Na mgbe dị otu a n'afọ ọzọ, ị ga-eku nwa nwoke n'aka gị abụọ.”

Ọ sịrị, “Mba, onyenwe m, biko, gị onye nke Chineke, agwala ohu gị nwanyị okwu ụgha.”

17 Ma dika Ịlaisha si kwuo, nwanyị ahụ tūrū ime, na mgbe ahụ n'afọ ọzọ ya, ọ muru nwa nwoke.

18 Nwata ahụ toputara, otu ụbọchị ọ puru jekwuru nna ya n'ubi, ebe ha nọ na-aghọ ọka.

19 Ọ tikuru nna ya sị ya, “Isi m o, isi m o!”

Nna ya sịrị otu n'ime ndị ohu ya, “Kuru ya kulaara nne ya.”

20 Ọ kuuru ya, kulaara ya nne ya, nwantakiri nwoke ahụ nọdurū n'apata nne ya ruo etiti ehie, mgbe ọ nwurū.

21 Nne ya kuuru ya rigoo n'elu ụlọ ahụ, togbọ ya n'elu ihe ndina ahụ onye nke Chineke ahụ na-edina, mechie ụzọ puo.

22 O ziri ozi kpoo di ya si ya, "Biko, zitere m otu okorobia na otu inyinya ibu, ka m jekwuru onye Chineke ahụ. Aga m alotakwa osiiso."

23 O siri, "Gini mere i ji ejekwuru ya taa? O bughị Onwa oheru, o bughikwa ubochi izuike."

O zara si, "Udo di."

24 Mgbe ahụ, o nokwasiri n'elu inyinya ibu ahụ, nye nwokorobia ahụ iwu si ya, "Gbasie oso ike. Akwusikwala igba oso ma o bughị mgbe m gwara gi kwusi."

25 Ya mere, o buliri ije,‡ gakwuru onye nke Chineke n'ugwu Kamel.

Mgbe o lepuru anya hu ya ka o na-abia, onye nke Chineke siri odibo ya bu Gehazi, "Lee nwanyi Shunem ahụ.

26 Gbara oso gaa zute ya juo ya si ya, 'O dikwa mma? Di gi o nokwa n'udo? Nwa gi o nokwa n'udo?' " Mgbe Gehazi zitere ya juo ajuju ndi a, nwanyi ahụ zara Gehazi si ya,

"E, anyi niile no n'udo, ihe niile na-aga nke oma."

27 Ma mgbe o biakwutere onye nke Chineke, o dara n'ala n'ihu ya, jide ya n'ukwu ya abuo. Gehazi biaruru nso inupu ya, ma onyeozu Chineke siri ya, "Hapu ya aka, n'ihi na o di ihe na-enye ya nsogbu n'ime mmuo ya, ma ONYENWE ANYI zonariri m ya, o gwaghikwa m ihe mere."

‡ 4:25 Njem a, ga-abu ihe di ka kilomita iri ato site n'obodo Shunem ruo n'ugwu a.

28 Nwanyị ahụ siri, “Onyenwe m, ariọrọ m gi nye m nwa nwoke? O bu na m asighi gi, ‘emeela m ka m nwee olileanya?’”

29 Ilaisha siri Gehazi, “Ngwa, were ihe ike n’ukwu jikota uwe mwuda gi, werekwa mkpanaka m n’aka gi, bilie gaa Shunem. Mgbe i na-aga ekelekwala onye obula ekele. O burukwa na onye obula ekelee gi, azala ekele ya. Gaa n’ulo ahụ. I ruo, tukwasi mkpanaka m n’ihu nwantakiri nwoke ahụ.”

30 Ma nne nwantakiri ahụ zara si, “Dika ONYENWE ANYI na-adị ndụ, na dika gi onwe gi nokwa na-adị ndụ, agaghị m ahapu gi laa.” Ilaisha biliri soro ya bido ıla n’ulo ya.

31 Ma Gehazi butere uzo rute n’ulo ahụ, were mkpanaka ahụ tukwasi n’ihu nwantakiri nwoke ahụ, ma nke a emeghi ka nwantakiri ahụ teta ma o bukwanyu kuo ume. Ya mere, Gehazi laghachiri izute Ilaisha, gwa ya si, “Nwata ahụ etetaghi.”

32 Mgbe Ilaisha rutere n’ulo ahụ, o huru ka nwantakiri ahụ nwuru anwu dina n’elu ihe ndina ya.

33 O banyere n’ime onuulo ahụ, mechibido ha abuo uzo, kpee ekpere, kpo kuo ONYENWE ANYI.

34 Emesia, o makpuuru n’elu nwantakiri ahụ, tukwasi onu ya n’onu nwantakiri ahụ, na anya ya abuo na nke nwantakiri ahụ, na aka ya abuo na nke ya. Mgbe o si otu a dinara n’elu nwantakiri ahụ, ahụ nwantakiri ahụ malitere ikpo oku ozo.

35 Ilaisha biliri jegharja n’ime ulo ahụ ugboro ole na ole, laghachikwa makpuru n’elu nwan-

takiri ahụ ọzọ. Emesịa, nwantakiri ahụ zere uzere ugboro asaa, meghe anya ya abụọ.

³⁶ Ilaisha kpọrọ Gehazi si ya, “Kpọọ nwanyị Shunem.” Ya mere, ọ kpọrọ ya. Mgbe ọ bjakwutere ya, ọ siri, “Kuru nwa gi.”

³⁷ Ọ batara, daa n’ala n’ụkwu ya, kpọọ isiala. Emesịa, o kuuru nwa ya nwoke puọ.

Onwụ di n’ite nri

³⁸ Ilaisha loghachiri na Gilgal, mgbe unwụ di n’ala ahụ. Otu ubochi, mgbe ya na ufodu ndi amuma no na-enwe nzuko, ọ gwara onye na-ejere ya ozi okwu si ya: “Sikwasị ite ukwu ahụ n’oku, siere ndi a mu na ha no ihe oriri.”

³⁹ Otu onye n’ime ha puru banye n’ohia ichikota akwukwo nri. O huru osisi vaini toro n’ohia, chikotaa ufodu afufa ohia, § nke o kpojuru n’uwe mwuda ya dika o ga-ejidel. Mgbe o loghachiri, o gbupiasiri afufa ohia ndi a, wunye ha n’ime ite ahụ si n’oku, o bu ezie na o nweghi onye maara ihe ha bu.

⁴⁰ Mgbe o ghere, a wuputara ya nye ndi ikom ndi ahụ. Ma mgbe ha bidoro iri ya, ha tiri mkpu akwa si, “Onye nke Chineke, lee, onwụ di n’ite nri a.” Ha enwekwaghi ike iri ya.

⁴¹ Ilaisha kwuru okwu si, “Kpotanu utu oka.” O ghanyere ya n’ime ite ahụ si, “Kunyerenu ha nri ka ha rie.” Ha riri ya. O nwekwaghi ihe na-egbu egbu di n’ite ahụ.

Ilaisha enye nari ndi amuma nri

---

§ 4:39 Mkpuru afufa ohia yiri kukumba n’odidi, buo ibu dika oroma ma o na-elu ilu n’onu.

⁴² Otu nwoke si Baal-Shalisha bja, butere onye nke Chineke ogbe achicha iri abuo nke e ji oka bali mbu a ghotara n'ubi mee. O butekwaara ya isi oka ole na ole n'akpa. Ilaisha siri, "Were ihe ndi a nye ndi anyi ka ha rie."

⁴³ Onye na-ejere ya ozi juru, "Olee otu m ga-esi chee ihe a n'ihu nari mmadu?"

Ma Ilaisha zara, "Chiri ya nye ndi mmadu a ka ha rie, n'ih na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Ha ga-eriju afo ha, nwekwa ndi ga-afodukwa.'"

⁴⁴ Ya mere, o chere ya n'ihu ha, ha rikwara, nri ahụ foduskwara dika okwu ONYENWE ANYI si di.

5

Neeman onye ekpenta

¹ N'oge a, Neeman bu ochiagha ndi agha eze Aram,* O bu onye di ukwu n'anya nna ya ukwu, burukwa onye a na-enye nsopuru n'ih na ONYENWE ANYI sitere n'aka ya nye ndi agha Aram mmeri n'ogbo agha di iche iche. O bu dike na dimkpa n'agha, maobu onye ekpenta.

² Otu mgbe, ufodu n'ime ndi agha Aram na-apunara ndi mmadu ihe puru ga dota otu nwaagbogho nta site n'Izrel, onye na-ejere nwunye Neeman ozi.

³ O siri nne ya ukwu, "O gaara ato m utu ma a si na nna m ukwu ga-aga hu onye amuma no na Sameria. O ga-agwo ya oria ekpenta a."

⁴ Neeman nuru nke a, bilie gaa kororo eze Aram ihe niile nwaagbogho a si Izrel kwuru.

---

* 5:1 Aha eze a, bu Ben-Hadad nke abuo 2Ez 8:7

⁵ Eze Aram siri, “Bilie, gaa, aga m ezigakwara eze Izrel† akwukwo ozi.” Ya mere Neeman gara, o chiri talenti olocha iri, na puku shekel oiaedo isii, na uwe oma di iche iche, nke di iri nonuogugu.

⁶ Nke a bukwa ihe di n’ime akwukwo ahụ eze Aram degaara eze Izrel: “Nwoke a ji akwukwo a biakwute gi bu Neeman, onyeisi ndi agha m. Biko, achoro m ka i gwoyo ya oia ekpenta di ya nahu.”

⁷ Ngwangwa eze Izrel guru akwukwo ahụ, o dowara uwe ya si, “Abu m Chineke? A puru m ime ka mmadu nwuo na ime ka mmadu di ndu? Gini mere nwoke a ji ezitere m onye m ga-agwo oia ekpenta? Lee ka o si na-acho uzo anyi ga-eji nwee esemoku.”

⁸ Mgbe ilaisha onye Chineke nuru na eze Izrel dowara uwe ya, o ziri ozi a zigara ya si, “Gini mere i ji dowaa uwe gi? Zitere m Neeman. O ga-amatakwa na e nwere onye amuma n’Izrel.”

⁹ Ya mere, Neeman biarutere guzo nonu uzo ulo ilaisha, ya na inyinya ya, na ugo agha ya.

¹⁰ Ilaisha zigara onyeozi ya nke biara zie si ya, “Jee saa ahụ gi ugboro asaa n’osimiri Jordan. I mee nke a, ekpenta ahụ ga-esi n’akuku ahụ gi niile puo. I ga-adikwa ocha.”

¹¹ Ma Neeman were iwe nke ukwuu tugharia bido ilaghachi ebe o si bia. Mgbe o na-ala, o na-ekwu na-asị, “Echere m na o ga-apukwute m, guzo, kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya, fufee aka ya n’ebe ahụ oia m di, gwoyo m oia ekpenta m.

---

† 5:5 Aha eze a, bu Joram. 2Ez 8:28

12 Abana‡ na Fapa, bu osimiri di na Damaskos, ha adighi mma karja mmiri Izrel niile? O bu na m enweghi ike isa ahụ n'ime ha ma di ocha." O tughariri jiri onuma puo.

13 Ma ndi ozi Neeman jekwuru ya si ya, "Nna anyi, a si na o bu ihe siri ike nke ukwu ka onye amuma ahụ gwara gi si gi mee, i garaghi eme ya? Ma ihe o si gi mee bu naani 'Gaa saa ahụ gi ka i di ocha.'"

14 Ya mere, o gara sunye onwe ya n'ime osimiri Jodan ugboro asaa, dika onye nke Chineke gwara ya. Anụ ahụ ya loghachiri di ocha ka anụ ahụ nwantakiri.

15 Mgbe ahụ, Neeman na ndi niile ya na ha so laghachikwutere onye nke Chineke. O guzoro n'ihu ya si, "Ugbu a amatala m na o dighi Chineke ozọ di n'ụwa niile ma o bughị naani n'Izrel. Ya mere, biko, nara onyinye a site n'aka ohu gi."

16 Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, bu onye m na-ejere ozi, agaghi m ana gi ihe obula." Ma Neeman rioro ya aririo ka o nara ya, ma o juru aju.

17 Mgbe ahụ Neeman siri, "O buru na i gaghi anara, biko, kwerenu ka m kporo aja nke inyinya abuo nwere ike ibu. N'ih i na site ugbu a gaa n'ihu, agaghi m achuru chi ozọ aja nsure oku, ma o bughị naani ONYENWE ANYI.

18 Ma ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi naani otu ihe a. Mgbe nna m ukwu banyere n'ulo arusi Rimon ikpo isiala, mgbe o na-adabere n'aka m,

‡ 5:12 A na-akpokwa ya Amana

nke ga-eme ka mu onwe m kpoo kwa isiala. Mgbe m si otu a kpoo isiala n'ulo arusi Rimon, ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi n'ihu nke a."

¹⁹ Ilaisha zara si ya, "O di mma, laa n'udo."

Mgbe Neeman lawara, o jerubeghi ebe di anya,

²⁰ Gehazi, bu onyeozi Ilaisha onye nke Chineke, siri n'obi ya, "Nna m ukwu emezighi ikwere ka Neeman onye Aram laa na-anataghi ya ihe o ji bia. Dika ONYENWE ANYI na-adighi ndu, aga m eji oso gbakwuru ya napa ya ufodu ihe ahụ."

²¹ Ya mere, Gehazi gbara oso gbakwuru Neeman. Mgbe Neeman huru ya ka o gba oso na-abia, o si n'elu ugbo agha ya wudata gaa zute ya, juo ya si: "Udo o dikwa?"

²² "E, udo di," ka Gehazi zara, "Onyenwe m zitere m ka m gwa gi, 'Lee, umu okorobia abuo n'etiti ndi amuma si n'ugwu Ifrem biakwute m. Biko nye ha otu talenti olocha na uwe mgbanwe abuo.'"

²³ Ma Neeman zara si ya, "Biko, were talenti abuo." O kwagidere Gehazi ka o nara ha. O kechiri talenti olocha abuo ahụ n'akpa abuo, tinyere uwe mgbanwe abuo. O bunyere ndi ohu ya ka ha buru ya na-aga n'ihu Gehazi.

²⁴ Ma mgbe ha rutere n'ugwu, Gehazi naara ndi ohu Neeman ihe ndi ahụ, si ha laghachikwa. O zoro ihe ndi ahụ n'ime ulo.

²⁵ Mgbe o batara n'ulo guzo n'ihu nna ya ukwu, Ilaisha juru ya si, "Ebee ka i si na-abia Gehazi?"

O zara, "Ohu gi ejeghi ebe obula."

²⁶ Mgbe ahụ Ịlaisha zara ya, “Ọ bụ na mmụọ m esoghị gị mgbe nwoke ahụ si n’ugbo ya rịdata izute gị? Oge a ọ bụ oge ịnara ego, na ịnara uwe, na ịnara ubi oliv, na ubi vainị, na igwe ehi, na igwe aturu, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom na-eje ozi?”

²⁷ N’ihi nke a, ekpenta ahụ di Neeman ga-abiakwasị gị, na umu umu gị, ruo mgbe ebighi ebi.” Ya mere, Gehazi ghorọ onye ekpenta si n’ihu ya puo. Anu ahụ ya bidokwara icha ocha dika ogbo ocha.

6

Isi anyuike esee n’elu mmiri

¹ Umụ ndi amuma gwara Ịlaisha okwu si, “Lee, ebe a anyi bi n’ihu gi di oke nta kariya.

² Ya mere, ka anyi gaa n’akuku Jordan gbute osisi anyi ga-eji wuo ulo ebe anyi ga-ebi.”

Ọ sirị ha, “Meenu ka unu kwuru.”

³ Ma otu onye n’ime ha rioro ya si, “Biko, nna anyi ukwu, soronu anyi.”

O kwenyere na o ga-eso ha.

⁴ O sonyekwara ha.

Mgbe ha bjaruru n’akuku Jordan, ha malitere igbutu osisi.

⁵ Ma mgbe otu n’ime ha no na-egbutu otu osisi, anyuike ya dabara n’ime mmiri. O tiri mkpu si, “Ewoo, onyenwe m. O bukwanu ihe a rioro ariota.”

⁶ Mgbe ahụ, onye nke Chineke juru ya si, “Ebee ka o dabara?” Mgbe o ziri ya ebe o dabara,

Ịlaisha gbutere osisi tũba ya n'ebe ahụ, mee ka anyũike ahụ segolite na-erugharị n'elu mmiri.

⁷ O siri, "Tũtũlite ya." O setiri aka ya weputa ya.

Isi ekpuo ndi agha Siria

⁸ N'oge a, eze ndi Aram* na ndi Izrel no n'agha. Mgbe ya na ndisi agha ya kparitachara, o siri, "Aga m eguzobe omuma ulo ikwu m n'ebe di otu a na n'ebe di otu a."

⁹ Ngwangwa, onye nke Chineke zigaara eze Izrel† ozi si, "Lezie anya, unu ejekwala nso n'ebe ahụ, n'ih i na eze Aram na ndi agha ya no n'ebe ahụ."

¹⁰ N'ih i nke a, eze Izrel mere nchoputa banyere ebe ahụ onye nke Chineke gwara ya. Otutu mgbe Ịlaisha dorọ eze aka na nti, n'ih i ya, ha noro na nche n'ebe ahụ niile.

¹¹ Ihe ndi a mere ka iwe wee eze ndi Aram. O kpokotara ndisi oru ya nye ha iwu si, "Gwanu m, onye n'ime anyi dinyere eze Izrel?"

¹² Otu onye n'ime ndi ochiagha ya siri, "O nweghi onye obula n'ime anyi, onyenwe m bu eze. O bu Ịlaisha, onye amuma Izrel, bu onye na-agwa eze Izrel okwu niile i na-ekwu n'ime ebe ndina gi."

¹³ Ya mere, eze Aram nyere ha iwu si ha, "Gaanu, choputa ebe o no, ka m ziga ndi agha ga-aga jide ya." Ha gara lota, kororo ya na Ịlaisha no na Dotan.

---

* **6:8** Nke bu Ben-Hadad nke abuo † **6:9** Onye a na-akpo Joram

14 N'ihì ya, n'otu anyasị eze Aram zigara ọtụtụ ndị agha ya, ndị jì ìnyìnnya na ụgbọ agha gbaa obodo ahụ gburugburu.

15 Mgbe onye na-ejere onye nke Chineke ozi biliri ọtọ n'isi ụtụtụ puo, ọ hụrụ ọtụtụ ndị agha na ìnyìnnya na ụgbọala, ka ha gbara obodo ha nọ gburugburu. O tiri mkpu sị, "Ewoo, onyenwe m, gini ka anyi ga-eme ugbu a?"

16 Ma Ilaisha zara sị ya, "Atula egwu, n'ihì na ndi nonyere anyi di otutu karià ndi nonyeere ha."

17 Mgbe ahụ, Ilaisha kpere ekpere sị, "ONYENWE ANYI, biko, saghee anya ya abuo ka o hu." ONYENWE ANYI meghere anya ohu Ilaisha, mee ka o hu ìnyìnnya oku, na ụgbọala oku juputara n'ugwu di gburugburu ebe ahụ niile.

18 Mgbe ndi iro ahụ na-abiaru ya nso, Ilaisha kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere sị, "Mee ka isi kpuo ndi agha niile." O mekwara ka isi kpuo ha, dika Ilaisha rioro.

19 Ilaisha putara sị ha, "Nke a abughị uzọ, nke a abukwaghị obodo unu na-achọ. Soronu m, ka m gosi unu nwoke unu na-achọ." O duuru ha jee Sameria.

20 Mgbe ha biaruru Sameria, Ilaisha kpere ekpere sị, "Biko, ONYENWE ANYI, ugbu a meghere anya ha, ka ha hu uzọ." ONYENWE ANYI meghere anya ha dika Ilaisha kpere n'ekpere; ha matak-wara na ha nọ na Sameria.

21 Mgbe eze Izrel huru ha, o juru Ilaisha ajuju sị, "Nna m, i chorọ ka m gbuo ha?"

22 Ilaisha zara si ya, “Egbula ha. I ga-egbu ndi i ji mma agha na uta gi dota n’agha? Nye ha nri na mmiri, zilaga ha ka ha lakwuru onyenwe ha.”

23 Ya mere, o kwadooro ha oke oriri di ukwu, mgbe ha riri, nukwaa, o zilagara ha, ha lakwuru nna ha ukwu. Site n’oge ahụ gaa n’ihu, ndi otu Aram na-apunara mmadu ihe kwusiri inye nsogbu n’oke ala ndi Izrel.

Unwu n’obodo Sameria

24 Ma mgbe ufodu oge gasiri, Ben-Hadad, eze Aram, chikotara ndi agha ya niile puta bia gbaa Sameria gburugburu.

25 N’ihi nke a, oke unwu dara n’obodo Sameria. Nri koru n’ala ahụ ruo na e bidoro ire otu isi inyinya ibu[‡] iri shekel olaocha asato. E rekwara nsi nduru shekel ise.

26 Mgbe eze Izrel na-agafe n’elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu, otu nwanyị kpokuru ya si ya, “Nyere m aka, onyenwe m eze.”

27 Ma eze zara si ya, “O buru na ONYENWE ANYI ekweghi inyere gi aka, ebee ka m ga-esi nwetara gi inyeaka? O bu site n’ebe izocha oka? Ka o bu n’ebe izocha mmanya vaini?”

28 Mgbe ahụ, eze juru ya si, “Gini na-eme?”

O zara, “Nwanyị a siri, ‘Nye nwa gi nwoke ka anyi rie ya taa, echi anyi ga-eri nwa m nwoke.’”

29 Ya mere, na anyi siri nwa m rie ya. N’ubochi nke so ya asiri m ya, ‘Weputa nwa gi nwoke ka anyi rie ya,’ ma o zoola ya.”

[‡] 6:25 Inyinya ibu so n’anu umu Izrel na-ekwesighi iri n’ihi na o dighi ocha. Lev 11:4

³⁰ Mgbe eze nuru okwu nwanyi a, o dowara uwe ya. Ma dika o na-agabiga n'elu mgbidi ahụ, ndi mmadu lere anya hu n'okpuru uwe, akwa mkpe di n'ime ahụ ya.

³¹ O siri, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na isi ilaisha nwa Shafat anogide n'ahụ ya taa."

³² N'oge a, ilaisha noduru ala n'ulo ya, ndi okenye sokwa ya nodu. Eze zipuru onyeozu, ma tupu o rute, ilaisha gwara ndi okenye ahụ okwu si ha, "Unu ahula na ogbu mmadu a ezitela mmadu ka o bia gbupu m isi. Mgbe onyeozu ya biaruru, mechienu uzọ hapu ya n'ezi, n'ihi na eze n'onwe ya ga-eso ya n'azu bia."

³³ Mgbe ilaisha no na-agwa ha okwu, lee onyeozu ahụ ka o na-abiakwute ya.

Eze sokwa ya n'azu na-ekwu okwu na-asi, "ONYENWE ANYI emeela ka ihe ojoo di otu a dakwasị anyi. Gini mere m ga-eji lee anya inyeaka site n'aka ONYENWE ANYI ozọ?"

7

¹ Ilaisha zara si ya,* "Nuru okwu ONYENWE ANYI. N'ihi na otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,† N'oge dika mgbe a echi, a ga-ere otu akpa nta utu oka otu shekel, rekwaa akpa nta oka bali abuo otu shekel n'onu uzọ ama obodo Sameria."

² Ochiagha ahụ, nke eze na-adabere n'aka ya, siri onye nke Chineke, "Lee, a sikwari na ONYENWE ANYI emeghee oghere idee nke eluigwe, nke a o puru ime?"

---

* 7:1 2Ez 6:24-29 † 7:1 2Ez 7:18-19

Ma Ịlaisha zara ya, “Ị ga-eji anya gi abụọ hụ ya, ma ị gaghi eri site n’ime ya.”

Ogbaaghara n’ogige agha ndi Sameria

³ N’oge a, e nwere ndi ekpenta‡ anọ nọ n’ezi mgbidi gbara Sameria gburugburu, n’akuku onu uzọ e si abata obodo ahụ. Ha siri tara onwe ha, “Gini ka anyi nọ n’ebe a na-eme? O bu ka anyi noro n’ebe a tutu anyi anwuo?”

⁴ O buru na anyi asi, ‘Anyi ga-abanye n’ime obodo,’ unwu di n’ebe ahụ, anyi ga-anwukwa. O burukwanu na anyi anogide n’ebe a anyi ga-anwu. Ya mere ka anyi gafeenu banye n’omuma ulo ikwu ndi agha Aram, were onwe anyi nyefee ha n’aka. O buru na ha edebe anyi ndu, anyi ga-adi ndu, o buru na ha egbuo anyi, anyi ga-anwukwa.”

⁵ N’oge uhuruchi, ha biliri gaa n’omuma ulo ikwu ndi agha Aram. Mgbe ha biarutere n’onu ulo ikwu ahụ, o nwekwaghi onye nọ n’ebe ahụ,

⁶ n’ihi na Onyenwe anyi mere ka ndi Aram nu uzu ugbo agha na nke inyinya, na nke usuu ndi agha. Nke a mere ka onye obula gwa ibe ya si, “Lee, eze ndi Izrel egoola ndi agha ndi Het, na ndi eze Ijpt ibuso anyi agha.”

⁷ Ha biliri gbapu oso n’abali ahụ, hapu ulo ikwu ha niile, na inyinya ha niile, na inyinya ibu ha niile, na ihe niile otu o si diri, ma gbapu oso ndu.

⁸ Mgbe ndi ekpenta ahụ rutere ogige ndi agha ndi Siria, ha banyere n’ime otu ulo rie ihe,

---

‡ 7:3 Onye obula na-arja orja ekpenta a gaghi ebi n’ime obodo n’etiti umu mmadu. Lev 13:45-46; Onu 5:2-4; 12:10.

nụkwaa ihe ọ̀nụ̀nụ̀ dị́ n'ime ya. Ha chiiiri ọ̀laocha na ọ̀laedo na uwe ọ̀ma niile dị́ n'ime ya gaa zoo ha. Ọ̀zọ̀kwa, ha lọghachiri banye n'ụ̀lọ ọ̀zọ̀ kwakọ̀rọ̀ ụ̀fọ̀dụ̀ ihe dị́ n'ime ya gaa zoo.

⁹ Ma mgbe ahụ ha siri tara onwe ha, “Ihe anyị na-eme ezighị ezi. Taa bu ụbọchị ozioma, ma lee ka anyị na-agba nkịtị. Ọ buru na anyị echere ruo ihè ututu, a ga-achoputa ajọọ omume anyị. Ugbu a bianu, ka anyị gaa gwa ndi nọ n'ụlọeze, ihe anyị huru.”

¹⁰ Ya mere, ha gara kpọkuo ndi nche onu ụzọ obodo ahụ, gwa ha si, “Anyị banyere n'ogige ndi agha Aram, o nweghi mmadu obula nọ n'ebe ahụ, o dighi olu mmadu anyi nuru n'ebe ahụ, naani inyinya na inyinya ibu elibere n'osisi, na ulọ ikwu ha a hapuru dika ha di.”

¹¹ Ndi na-eche nche tiri mkpu kororo ndi nọ n'ụlọeze ihe mere.

¹² Eze biliri n'abalị ahụ gwa ndiisi oru ya si, “Ka m gwa unu ihe ndi Aram mere anyi. Ha maara na anyi nọ n'oke aguu, n'ihia ya, ha akpacharala anya hapu omuma ulọ ikwu ha gaa zoo onwe ha n'ime ohia. Echiche ha bu, ‘Ndi a ga-aputariri, mgbe ahụ, anyi ga-ejide ha na ndu, banyekwa n'ime obodo ha.’”

¹³ Ma otu onye n'ime ndiisi agha ya zara si ya, “Ka ufodu mmadu duru inyinya ise ndi ahụ foduru n'obodo. Ọ buru na ndi a alotaghi onodu ha ga-adị ka nke ndi Izrel niile foduru n'ebe, e, ha ga-adị ka ndi Izrel niile a guru dika ndi nwuru anwu. Ya mere, ka anyi zipu ha ka ha gaa choputa ihe mere.”

14 Ya mere, ha hoputara ugbo agha abuo na inyinya ndi na-adokpu ha. Eze zipuru ha ichuso ndi agha Aram, O nyere ndi na-agba ha iwu si, "Gaanu choputa ihe mere."

15 Ha sogidere ha ruo n'osimiri Jodan. N'akuku uzọ niile juputara n'uwe na ngwa agha ndi agha Aram tufuru mgbe ha na-eme ngwangwa. Ndi ahụ e zipuru loghachiri bia kooro eze ihe ha huru.

16 Ndi Izrel niile puru gaa kwakorọ ihe di n'omuma ulọ ikwu ndi Aram. Nke bu na e rere otu akpa nta utu oka a kworo nke oma otu shekel, rekwa akpa oka bali abuo otu shekel dika ONYENWE ANYI si kwuo.

17 Eze hoputara ochiagha ahụ, nke o na-adabere n'aka ya, nye ya oru ilekota onu uzọ obodo ahụ. Ma ndi si n'obodo na-enuputa nuturu ya, zoọ ya ukwu, zogbuo ya mgbe ha na-agbaputa. § O nwuru dika Ilaisha onye nke Chineke kwuru mgbe eze biakwutere ya unyaahụ, ijide ya.

18 Ihe niile mezuru dika onye nke Chineke gwara eze okwu si ya, "A ga-ere akpa nta oka bali abuo otu shekel na otu akpa nta utu oka otu shekel, n'onu uzọ ama Sameria."

19 N'oge ahụ, ochiagha ahụ na-ejere eze ozi zara si ya, "The di otu a agaghi eme, o buladi na ONYENWE ANYI emeghee eluigwe mee ka nri zoo, nke a o ga-eme?" Ma onye nke Chineke zara ya, "I ga-eji anya gi hu ya, ma i gaghi eso rie ya."

---

§ 7:17 Amuma ahụ mezuru n'isi ochiagha eze dika e kwuru ya. 2Ez 7:2

20 Ọ bukwa otu a ka o si mee, n’ihi na ndi mmadu zogburu ya n’ukwu n’onu uzọ ama, ebe ọ nọ nwuọ.

8

Nloghachi nwanyi Shunem

1 Ilaisha gwara nwanyi ahụ o mere ka nwa ya si n’onwu bilie okwu si ya, “Bilie, gi na ezinaulo gi, gaa n’obodo ozo ebe unu ga-anọ dika obia n’ihi na ONYENWE ANYI ekwuola na oke unwu ga-adakwasị ala Izrel afo asaa.”

2 Nwanyi ahụ mere dika onye nke Chineke gwara ya, o biliri, ya na ezinaulo ya gaa biri n’ala ndi Filistia* afo asaa.

3 Mgbe unwu ahụ gwusiri n’afọ nke asaa, o si n’ala ndi Filistia lota n’Izrel. Mgbe ọ lotara, o jekwuuru eze ka o nyere ya aka inwetaghachi ulo ya na ala ya.

4 Mgbe nwanyi ahụ biakwutere eze, eze nọ na-agwa Gehazi bu onye na-ejere onye nke Chineke ozi okwu si ya, “Biko, koro m akuko ihe ukwu niile Ilaisha mere.”

5 Mgbe Gehazi na-akoro eze otu Ilaisha si mee ka nwantakiri nwuru anwu di ndu ozo, nwanyi ahụ, onye bu nne nwantakiri ahụ, batara n’ime uloeze.

Mgbe ahụ, Gehazi kwuru si, “Onyenwe m eze, onye a bu nwanyi ahụ, leekwa nwa ya nwoke, onye Ilaisha mere ka ọ di ndu ozo.”

---

* 8:2 Ọ bughị naani n’ala Filistia na-emeputa nri karịa ala ugwu ugwu Izrel, kama ndi agha Siria adighi e buso ha agha mgbe mgbe, dika ha na-eme ndi Izrel.

⁶ Eze juru nwanyi ahụ ajuju si ya, “Ọ bu eziokwu?” Nwanyi ahụ kporo eze akuko ihe niile mere.

Mgbe ahụ, eze dunyere ya otu onyeisi n’ime ndi ozi ya ka o nyere ya aka inwetaghachi ihe ya niile, ya na ugwo ruru ya n’ihi mkpuru ubi ya niile ha ghoro mgbe ahụ o bi n’ala ndi Filistia.

Hazael egbuo Ben-Hadad

⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri Ilaisha gara Damaskos, isi obodo ndi Siria. N’oge a, Ben-Hadad eze Aram, na-aria oria. “A gara gwa eze na onye nke Chineke abiala n’ebe ahụ.”

⁸ Mgbe eze nuru ya, o kporo Hazael si ya, “Were onyinye inata ihuoma n’aka gi wegara onye nke Chineke, site n’aka ya juta ONYENWE ANYI ase. Juo ya, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’ ”

⁹ Hazael weere iri inyinya kamel anọ buru ezi ihe niile si n’ala Damaskos,† wetara Ilaisha onyinye ndi a si ya, “Nwa gi Ben-Hadad, eze Aram, zitere ka m juo gi si, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’ ”

¹⁰ Ilaisha zara si ya, “Laa, gaa gwa ya si ya, ‘I ga-esi n’oria bilie.’ Ma ONYENWE ANYI egosila m na, n’ezie, o ga-anwu.”

¹¹ Mgbe Ilaisha no na-ekwu okwu a, o legidere Hazael anya n’ihu tutu ruo mgbe ihere mere ya. Mgbe ahụ, onye nke Chineke kwara akwa.

¹² Mgbe ahụ, Hazael juru Ilaisha ajuju si, “Ọ bu ginị mere onyenwe m ji akwa akwa?”

† 8:9 Damaskos, bu isi obodo di mkpa ebe a na-azu ahia, nke di n’etiti mba Ijpt, na Eshia nke mpaghara Toki na Mesopotamia.

Ilaisha zara si ya, “N’ihi na amaara m ihe ojuo i ga-eme umu Izrel n’oge di n’ihu. I ga-akpo obodo niile ha e wusiri ike oku, jiri mma agha gbuo umu okorobia ha. I ga-atupia umuntakiri na-anu ara, bowakwaa afọ ndi inyom di ime.”

¹³ Hazael si ri, “Olee otu oru gi, bu nkita efu, ga-esi nwee ike imezu ihe ukwu a?”

Ilaisha zara, “ONYENWE ANYI egosila m na i ga-abu eze Aram.”

¹⁴ Mgbe Hazael, si n’ebe Ilaisha no laa, o biakwutere nna ya ukwu. Mgbe Ben-Hadad juru ya si, “Gini ka Ilaisha gwara gi?” Hazael zara si, “O gwara m na i ga-esi n’oria bilie.”

¹⁵ Ma n’echi ya, Hazael chiri akwa na-egbo oyi, banye ya na mmiri jiri ya baa n’ebe eze dina, gbasaa ya n’ihu eze, tutu ruo mgbe o nwuru. Emesia, Hazael ghoru eze n’onodu ya.

Jehoram eze Juda

¹⁶ N’afọ nke ise nke ochichi Joram nwa Ehab eze Izrel, mgbe Jehoshafat bu eze Juda, ka Jehoram nwa Jehoshafat malitere ochichi ya dika eze Juda.

¹⁷ O di iri afọ ato na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri afọ asato na Jerusalem.

¹⁸ O soro uzo ndi eze Izrel dika ulo Ehab mere, n’ihi na o luru ada Ehab. O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI.

¹⁹ Ma n’agbanyeghi nke a, n’ihi ohu ya bu Devid ONYENWE ANYI achoghi ibibi Juda. N’ihi na o kwere nkwa ime ka oriona diiri Devid na umu umu ruo mgbe ebighi ebi.

20 N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze.

21 Ya mere, Jehoram‡ duuru ugbo agha ya niile gaa n'obodo Zaija. O biliri n'abaligi tiguobu ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu; ma ndi agha ya gbaghachiri azu, laa n'ulo ha.

22 Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo taa.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ.

23 Akuko ihe niile Jehoram mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda mere n'ubochi ndu ha?

24 Joram sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri nna ya ha n'obodo Devid. Ahazaya nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Ahazaya eze Juda

25 N'afu nke iri na abuo nke ochichi Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, ka Ahazaya nwa Jehoram, bu eze Juda malitere ichi.

26 Ahazaya gbara iri afu abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri otu afu na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya,§ nwa nwa Omri, eze Izrel

27 O soro uzọ niile nke ndi ezinaulo Ehab, mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere, n'ihina o luru nwanyi si n'ezinaulo Ehab.

---

‡ 8:21 Joram, nke a bu ikpobiri aha a na nkenke § 8:26 Atalaya, bu nwunye Joram, burukwa nwa eze Ehab, onye Jezebel muru ya. 2Ih 21:6

²⁸ Ahazaya sooro Joram nwa Ehab, gaa ibuso Hazael eze Aram* agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ.

²⁹ Ya mere, eze Joram loghachitere na Jezril, ka a gwọọ ya mmeru ahụ ndi Aram meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram eze Juda, gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihia na e meruru ya ahụ.

9

Jehu na onwu Jezebel

¹ Emesịa, İlaisha onye amuma, kporo otu onye n'ime umu ndi amuma si ya, "Jikere, fanye onu uwe mwuda gi n'eriri ikere n'ukwu gi,* werekwa karama mmanu oliv a n'aka gi, bia ka i gaa Ramot Gilead.

² I jeruo ebe ahụ, jee hu Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi anya. Mee ka o bilie site n'etiti ndi ha na ya no. Mekwaa ka gi na ya naani baa n'ime ulo.

³ Were karama mmanu wukwasị ya n'isi gwa ya okwu si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.' I mesia, meghe uzọ osiiso, sitekwa n'ebe ahụ gbapu oso."

⁴ Nwokorobia onye amuma ahụ gara Ramot Gilead.

⁵ Mgbe o jeruru, o huru ebe ochiagha ahụ noduru n'ala n'etiti ndiisi agha ibe ya. O kwuru si, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ochiagha."

* 8:28 Maobu, Siria * 9:1 Lit. belit

Jehu juru, “O bu onye n’ime anyi ka i chorọ izi ozi?”

O zara, “O bu gi ochiagha.”

⁶ Jehu biliri baa n’ime ulo. Nwokorobia onye amuma ahụ wukwasiri ya mmanu n’isi, si ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, ‘Eteela m gi mmanu ibu eze ndi nke ONYENWE ANYI, bu Izrel.

⁷ I ga-ekpochapu ezinaulo Ehab, nna gi ukwu, aga m esi otu a botara onwe m obo, n’ihi obara ndi ohu m, bu ndi amuma na obara ndi ozi ONYENWE ANYI niile Jezebel wufuru.

⁸ Ezinaulo Ehab ga-abu ihe lara n’iyi. N’ala Izrel, m ga-esite n’ezinaulo Ehab bipu ndi ikom niile, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya.

⁹ M ga-ala ulo Ehab n’iyi, ka m si laa ezinaulo Jeroboam nwa Nebat n’iyi, na dika m si lakwaa ezinaulo Baasha, nwa Ahija n’iyi.

¹⁰ Nkita ga-erikwa anu Jezebel nwunye Ehab na Jezril. O dikwaghi onye ga-eli ya.’” Mgbe o kwuchara okwu ndi a, onye amuma ahụ meghere uzọ gbapu osọ.

¹¹ Jehu jekwuuru ndiisi agha ibe ya. Otu onye n’ime ha juru ya si, “Gini ka onye ara ahụ chorọ bia? Udo o dikwa?”

Jehu zara, “Unu maara onye o bu, marakwa udi okwu ga-esi ya n’onu puta.”

¹² Ha siri, “Ihe i kwuru abughi eziokwu, gwa anyi ihe o kwuru.”

Jehu siri, “Ihe ndi a ka o gwara m, ‘Otu a ka a ONYENWE ANYI kwuru, Eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.’”

13 Ngwangwa ha chiri uwe mgbokwasị ha niile doo ha n'usoro n'ala ebe ahụ ka Jehu zokwasị ha ukwu. Ha furu opi ike tie mkpu si, "Jehu bu eze!"

Jehu egbuo Joram na Ahazaya

14 Otu a ka Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi, si gbaa izu megide Joram. (N'oge a, Joram na ndi Izrel niile na-eche Ramot Gilead nche, n'ihu Hazael eze Aram.)

15 Ma Joram bu eze, laghachitere na Jezril ebe o no ka ahụ di ya mma maka ahụ ndi Aram meruru ya mgbe ya na Hazael, eze Aram luru agha. Ya mere, Jehu siri, "O buru na nke a bu uche unu, ime m eze unu, unu ekwela ka onye obula si n'obodo a gbapu, gaa Jezril ko akuko a."

16 Mgbe ahụ, Jehu wukwasiri n'elu ugbo agha ya gbaga Jezril, n'ihu na Joram no n'ebe ahụ na-ezu ike. Ma Ahazaya, bu eze Juda gakwara ileta ya.

17 Mgbe onye nche no n'ulo elu Jezril huru Jehu na ndi agha ya ka ha na-abia, o tiri mkpu si, "Lee, o nwere ndi agha na-abia."

Joram eze Izrel nyere iwu si, "Zipu otu onye na-agba inyinya ka o gaa zute ha juo ha si, 'Udo o dikwa?'"

18 Onye ogbainyinya ahụ nokwasiri n'elu ya gbapu izute Jehu, si, "Otu a ka eze siri, 'Udo o dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nweko? Tugharia gaa soro m n'azu."

Onye nche ahụ ziri ozi si, "Onyeozi ahụ ezutela ha, kama o naghị alota."

19 Eze zipurū onye oḡbainyinya nke abụọ. Mgbe ọ bjakwutere ha ọ siri, "Otu a ka eze siri, 'Udo ọ dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nwekorō? Chigharia soro m n'azu."

20 Onye ahụ nọ na-eche nche siri, "Ọ garuola ha nso, ma ọ dighi aloghachitekwa azu. Ma oḡbūgba inyinya dika ọ bu Jehu nwa Nimshi, n'ihina ọ na-agba inyinya ya dika onye na-ayi ara."

21 Joram nyere iwu si, "Kwadooro m uḡbọ agha m." Mgbe a kwadooro ya, Joram eze Izrel, na Ahazaya, eze Juda, putara nokwasị n'ugbọ agha, onye obula na nke ya, puo iga izute Jehu. Ha zutere ya n'oke ala ubi Nebot, onye Jezril.

22 Mgbe Joram huru Jehu, ọ juru, "I biara n'udo? Udo ọ dikwa, Jehu?"

Jehu zara, "Olee otu udo ga-esi diri, ebe ọ bu na ihe oḡo niile nke ikpere arusi na mgbaasi nke Jezebel nne gi, juputara n'ebe niile."

23 Joram chighariri uḡbọ agha ya bido igba oso. Mgbe ọ na-agba oso, o tiri mkpu kpokuo Ahazaya si ya, "Ahazaya, Aghugho di, oḡbaaghara di!"

24 Jehu jiri ike ya niile dotia uta o ji n'aka ya gba ya Joram. O gbatara Joram aku ahụ n'azu. Aku ahụ sikwa ya n'obi puta. Nke a mere ka Joram daa n'ime uḡbọala ya nwuo.

25 Mgbe ahụ, Jehu siri Bidka, bu onyeisi agha ya, "Bulie ya, tuba ya n'ubi Nebot onye Jezril. Chetakwa na mu na gi nokwasiri n'elu inyinya, anyi abuo, na-eso nna ya Ehab, mgbe ONYENWE ANYI kwuru okwu amuma a megide ya.

26 'N'ezie, ahuru m obara Nebot na obara umu ya ndi ikom unyaahu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n'ihia ya, aghaghi m ime ka i kwughachi ugwo obara ha n'ala ubi a.' Ugbu a, bulie ya tuba ya n'ala ubi a di ka okwu ONYENWE ANYI si di."

27 Mgbe Ahazaya eze Juda, huru ihe mere, o gbaara oso na-agbago n'uzo Bet Hagan. Ma Jehu chusoro ya, na-eti mkpu si, "Gbukwuonu ya." Ha meruru ya ahụ ka o no n'ugbo agha ya, n'uzo iga Gua, nso Ibleam, o gbara oso ga Megido ebe o no nwuo.

28 Ndi ohu ya ji ugbo agha bia buru ozu ya bubata ya na Jerusalem, lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha, n'obodo Devid.

29 N'afọ iri na otu nke ochichi Joram nwa Ehab, ka Ahazaya malitere ibu eze Juda.

Onwu Jezebel

30 Mgbe Jezebel nuru na Jehu abiaruola Jezril, o banyere n'ulo ya, tee uri n'anya abuo, dozie agiri isi ya, puta bia nodu ala n'akuku oghereikuku, site n'ebe ahụ na-elepu anya n'ezie.

31 Mgbe Jehu batara n'onu uzo e si abata uloeze, Jezebel kpokuru ya si, "I biara n'udo, gi Zimri, gi onye gburu nna gi ukwu."

32 Jehu leliri anya elu lee anya na oghereikuku tie mkpu si, "Onye dinyeere m?" Onozi abuo maobu ato na-eje ozi n'uloeze leputara anya lee ya anya.

33 Jehu nyere ha iwu si ha, "Tudanu ya n'ala." Ya mere, ha si n'elu ebe ahụ tuda ya n'ala. Mgbe o daruru ala, obara ya fesisiri n'ahụ mgbidi ulo na n'ahụ inyinya ndi ji ukwu ha zojaa ya.

34 Jehu banyere nọ n'ime ụlọeze rie ihe, n'kwaa ihe ọnụnụ. Emesia, o nyere iwu si, "Leenu nwanyi a a buru onu; burunu ya gaa lie ya, n'ih i na o bu ada eze."†

35 Mgbe ha putara ili ya, o bu naani okpokoro isi ya na okpukpu ukwu ya abuo, na aka ya abuo ka ha huru. Ha ahukwaghi anu ahụ ya.

36 Ha laghachiri gwa Jehu ihe ha huru. O zara si ha, "Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke o kwuru site n'onu ohu ya Ilaia onye Tishbe si: 'N'ala ubi di na Jezril ka nkita ga-anọ rie anu ahụ Jezebel.

37 Ozu Jezebel ga-adi ka unyi n'ala ubi di na Jezril, ruo na mmadu enweghi ike ikwuputa si, Nke a bu Jezebel.' "

10

Ogwugwu ezinaulo Ehab

1 Ugbu a, e nwere umu Ehab ndi ikom onuogugu ha di iri asaa ndi no na Sameria,* Jehu dere akwukwo ozi ziga Sameria, zigara ndisi obodo Jezril, zigakwara ndi okenye na ndi naelekota umu Ehab ndi ahụ. O siri,

2 "Ugbu a, mgbe akwukwo a rutere unu aka, ebe unu na umu ndi ikom nna unu ukwu no, ebe unu nwekwara ugbo agha na inyinya, na obodo e wusiri ike na ngwa agha,

3 hoputanu onye kachasi inwe ugwu ma kwe-sikwa n'ime umu ndi ikom nna unu ukwu, mee

---

† 9:34 Jezebel bu ada Etbaal, eze ndi Saidon 1Ez 16:31 * 10:1 Sameria, bu isi obodo alaeze Ugwu, site n'oge eze Omri chiru Izrel. 1Ez 16:24

ka o nokwasị n'ocheeze nna ya. Mgbe ahụ, buo agha chebe ụlọ nna unu ukwu.”

⁴ Ma ha tūrụ egwu n'ebe o dị ukwu, sị, “Lee, eze abụọ† enweghị ike iguzogide ya, anyị onwe anyị ga-esi aña guzogide ya?”

⁵ Ya mere, onye o dị n'aka ilekọta ezinaụlọ eze, onyeisi obodo, ndị okenye na ndị niile na-elekọta ụmụ Ehab, dere akwụkwọ a zigara Jehu, sị ya, “Jehu, anyị niile bụ ndị ohu gị. Anyị jikeere ime ihe niile i gwara anyị. Anyị agaghị ahoputa onye ọbụla dika eze; gị onwe gị mee ihe ọbụla i chere na o bụ ya kachasi mma.”

⁶ Mgbe ahụ, Jehu degaara ha akwụkwọ nke ugboro abụọ sị ha, “O bụrụ na unu dinyeere m, o bụrụkwa na unu ga-erube isi nye m, chirinụ isi ụmụ ndị ikom nna unu ukwu, bjakwute m n'otu oge a echi na Jezril.”

N'oge ahụ, ụmụ eze iri ndị ikom asaa nọ n'aka ndiisi obodo ahụ, ndị na-azulite ha.

⁷ Mgbe akwụkwọ ozi ahụ rutere ha, ndị ikom ahụ kpọrọ ụmụ ndị ikom eze dị iri asaa n'ọnuogugụ gbuo ha niile, chirị isi ha tinye na nkata zigara ya Jehu na Jezril.

⁸ Mgbe onyeozị bjarutere, o gwara Jehu sị, “Ha ebutala isi ụmụ ndị ikom eze.”

Mgbe ahụ, Jehu nyere iwu sị, “Tukọbanụ ha ọnu n'oke abụọ, n'ọnu ụzọ e si abata obodo, tutu ruo ụtutu.”

⁹ N'ụtutu ya, Jehu pūrụ, guzoro n'ihu ndị niile gbakọrọ n'ebe ahụ gwa ha okwu sị, “Ndi Izrel, unu bụ ndị ezi omume. O bụ mụ onwe m gbara

† **10:4** Eze abụọ a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bụ Joram na Ahazaya. 2Ez 9:23-28

izu ojuo megide nna m ukwu, gbuo ya, ma onye gburu ndi a niile?

¹⁰ Matanu nke oma na o nweghi okwu obula ONYENWE ANYI kwuru megide ezinaulo Ehab nke na-agaghi emezu. ONYENWE ANYI emeela ihe o kwere nkwa na o ga-eme site nonu ohu ya Ilaia.”

¹¹ Emesia, Jehu gburu ndi ikwu Ehab foduru nobodo Jezril, ha na ndisi niile, na ndi enyi ya niile, na ndi nchujaja ya niile. O dikwaghi otu onye ikwu Ehab o hapuru ndu.

¹² Emesiakwa, Jehu hapuru Jezril gaa Sameria. Mgbe o na-aga n'uzo, o biaruru ebe a na-akpo Ebe Izuike Ndi ozuzu aturu.

¹³ N'ebe ahụ, o zutere ndi umunna Ahazaya, eze Juda, juo si, “Olee ndi ka unu bu?”

Ha zara, “Anyi bu ndi ikwu Ahazaya, eze Juda, anyi biara ka anyi juo maka odimma ndi ezinaulo eze na nne eze.”

¹⁴ O nyere iwu si, “Jidenu ha na ndu.” Ha jidere ha na ndu, gbukwaa ha niile n'akuku olulu miri nke Bet-Eked. Onuogugu ha di iri ano na abuo. O nweghi onye obula o hapuru ndu.

¹⁵ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, o zutere Jehonadab nwa Rekab,‡ ka o na-abia izute ya. Jehu kelere ya, si, “Obi gi, o ziri ezi nwee nkwekorita, dika obi m di n'ebe i no?”

---

‡ **10:15** Ndi Rekab, bu ndi sitere n'agburu Rekab, onye sitere n'agburu ndi Kena. Ha bu agburu na-ebi ndu ogologo n'ihi na anyi nuru ihe banyere ha n'akwukwo onye amuma Jer 35:5-10 Ha n'ebi n'ulo ikwu, burukwa ndi nwere ezi inu oku n'obi banyere ihe Chineke. Jetro, ogo nwoke Mosis si n'agburu a. Opu 3:1; 4:18; 18:5; Onu 10:29

Jehonadab zara si ya, “E.”

Jehu siṛi, “O buru na o si otu a diri, kwe m n’aka.” Jehonadab kwere ya n’aka. Jehu n’onwe ya nyeere ya aka ka o rigota n’ugbo agha ya.

¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu siṛi ya, “Ugbu a, soro m bja lee udi inu oku n’obi m nwere maka oru ONYENWE ANYI.” Ha abuo sooro n’ugbo agha Jehu.

¹⁷ Mgbe ha bjaruru Sameria, Jehu gburu ndi enyi na ndi ikwu Ehab niile, ndi foduru site n’ikwu Ehab, o bibiri ha dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n’onu onye amuma Ilaija.

Ogbugbu ndi nchujaja Baal

¹⁸ Emesia, Jehu kpokotara ndi obodo ahụ niile si ha, “Ehab fere Baal ofufe nke nta, Jehu ga-efe ya ebe o di ukwu.

¹⁹ Ugbu a, kpokotaanu ndi amuma Baal niile, ndi niile na-efe ya, na ndi nchujaja ya niile. Huru na onye obula n’ime ha bja, n’ihi na a ga-eme oke mmemme ichu aja nye Baal. Onye obula e lere anya ya n’ebe ahụ, ma a huhu ya, agaghị adi ndu.” Ma Jehu ji aghughu n’ihi ka o laa ndi a na-efe Baal n’iyi.

²⁰ Jehu siṛi, “Kposaanu na a ga-enwe oke mkpokota di nsọ nye Baal.” Ya mere, ha kwusara ya.

²¹ O zipuru ozi nye ndi bi n’akuku Izrel niile. Ndi niile na-efe Baal biazuru. O dighi onye foduru nke na-abighi. Ha juputara n’ulonso ukwu Baal site n’otu isi ya ruo n’isi nke ozo.

---

§ 10:21 Ehab bu onye wuru ebe a, nke a na-anọ achuru arusi Baal aja na Sameria. 1Ez 16:32

²² Jehu siri onye na-elekota ulo ebe a na-edebe uwe ndi na-efe ofufe na-eyi, "Chiputa uwe nye ndi niile na-efe Baal." Ya mere, o chiputaara ha uwe.

²³ Mgbe ahụ, Jehu na Jehonadab nwa Rekab, banyere n'ebe nzuko Baal. Jehu siri ndi n'efe Baal, "Chozienụ nke oma ka unu hu na o nweghi onye obula na-efe ONYENWE ANYI no n'ebe a, kariakwa naani ndi na-efe Baal."

²⁴ Mgbe ha malitere ichu aja na isure ihe nsure oku, Jehu emelarị ka iri ndi agha asato gbaa ulo ahụ niile gburugburu. O nyelarị iwu si, "O buru na unu ekwere ka otu onye si n'ime ulo a gbapu, unu ga-eji ndu unu kwughachi ugwo onye di otu ahụ."

²⁵ Ngwangwa Jehu chuchasiri aja nsure oku, o puru gwa ndi agha ya, na ndiisi ha okwu si, "Baanu n'ime ulo gbuo ndi niile no n'ebe ahụ. Unu ekwela ka otu onye n'ime ha gbapu." Ha jiri mma agha gbuo ndi ahụ no n'ime ulo Baal, tuputa ozu ha n'ezị. Emesia, ndi agha Jehu banyere n'ime ime ulo ebe ichu aja Baal,

²⁶ ha buputara ogidi nsọ e ji efe Baal, kpoọ ha oku.

²⁷ Ha kwaturu ogidi nsọ Baal, kwatukwaa ulo ichu aja ya. Ya mere e meghariri ya ka o buru ebe oha mmadu na-aga ogwe ruo taa.

²⁸ Jehu kpochapuru ofufe Baal n'ala Izrel niile.

²⁹ Ma otu o di, o siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya. Mmehie nke Jeroboam mere ka Izrel mehie, ya bu, mmehie nke ife arusi umu ehi e ji olaedo kpuo, di na Betel na Dan.

³⁰ ONYENWE ANYị gwara Jehu sị, “N’ihi na i mere nke ọma mezuo ihe niile ziri ezi n’anya m, n’ebe ezinaụlọ Ehab nọ, n’usoro ihe niile dị n’uche m ime, ụmụ ụmụ gị ga-anọkwasi n’ocheeze Izrel, ruo n’ogbọ nke anọ ha.”

³¹ Ma Jehu akpachapughị anya iji obi ya niile debe iwu ONYENWE ANYị, Chineke Izrel. O siteghị na mmehie Jeroboam wezuga onwe ya, bụ mmehie ahụ o mere ka Izrel mee.

³² N’oge ahụ, ONYENWE ANYị malitere ime ka ndị Izrel bido ịdị nta. Hazael eze Aram, buru agha merie otutu akụkụ Izrel,

³³ nke dị n’ọwuwa anyanwụ osimiri Jodan, na ala niile nke Gilead (n’oke ala ndị Gad, na nke ndị Ruben, na Manase), site n’Aroea nke dị n’akụkụ ndagwurugwu Anon, ruo Gilead na Bashan.

³⁴ Akụkọ gbasara ọchịchị eze Jehu, na ihe niile o mere, na ikpa ike ya niile, e degghị ha n’akwukwo akụkọ ndị eze Izrel?

³⁵ Jehu sooro ndị nna nna ya ha dina n’onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya bụ Jehoahaz nọchiri anya ya dika eze.

³⁶ Ma ụbọchị niile Jehu bụ eze Izrel n’ime Sameria dị iri afọ abụọ na asatọ.

11

Atalaya na Joash

¹ Mgbe Atalaya nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwuola, o gara n’ihu bido igbu ndị niile a muru n’ulo eze.

² Ma Jehosheba,* bu nwa nwanyi eze Jehoram,† ma burukwa nwanne nwanyi Ahazaya, kuuru Joash‡ nwa Ahazaya, zopu ya site n'etiti umu ndi ikom eze, bu ndi a chorọ igbu egbu. O zoro ya na nwanyi na-elekota ya anya n'ime ulo ndina, ka Atalaya hapu ihu ya, nke a mere na-egbughi ya.

³ Ya na nwanyi na-elekota ya anya nogidere na nzuzo n'ime ulonso ONYENWE ANYI, afo isii, oge ahụ niile Atalaya na-achi n'ala ahụ.

⁴ N'afọ nke asaa, Jehoiada, ziri ozi kpọọ ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi Kari§ na ndi nche oku, mee ka ha biakwute ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ya na ha gbara ndu, o mekwara ka ha nuo iyi n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Mgbe ahụ, o gosiri ha nwa eze.*

⁵ O nyere ha iwu, si, "Nke a bu ihe unu ga-eme, unu bu ndi no n'otu ato ga-abia oru n'ubochi izuike, nke otu uzọ n'ime unu na-eche uloze nche,

⁶ otu uzọ n'ime uzọ ato ga-anọ n'onu uzọ Sua, ebe otu uzọ ga-anọ n'onu uzọ ama, n'azu ndi na-eche nche n'ulonso ukwu Chineke.

---

* **11:2** Eleghi anya, nne Jehosheba di iche na nne Atalaya, ma n'ih i na Jehosheba bu nwunye Jehoiada onye nchujaja, o zoro Joash n'otu onuulo n'ime ulonso ukwu 2Ih 22:11 † **11:2** Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Jehoram ‡ **11:2** Joash bu nwa eku n'aka nke ka na-anu ara, o rubeghi otu afo mgbe ihe ndi a mere. § **11:4** Ndi Kari bu ndi agha e goro ego si Eshia na mpaghara Toki. Ha bu ndi nochiri anya ndi agha Keret, ndi jere ozi n'oge eze Devid. 2Sa 8:18 * **11:4** N'akwukwo 2Ih 23:2 n'ebe ahụ e mere ka anyi mara na akporo ndi Livayi, na ndiisi Juda niile n'oku nzuzo a.

⁷ Ma unu bu otu abuo ndi kwesiri iga ezumike site n'oru unu n'ubochi izuike, ga-eguzo na nche n'ulonso ukwu n'ihie eze.

⁸ Doonu onwe unu gburugburu eze, onye obula n'ime unu jide ihe agha n'aka ya. Onye obula nke na-abia nso ahiri unu, ka e gbuo ya. Noronu eze nso ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezie na mgbe o na-aba n'ime."

⁹ Ndi ochiagha ndi a na-achie nari ndi agha mere dika Jehoiada, onye nchujaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-emechi oru, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuike, biakwute Jehoiada, bu onye nchujaja.

¹⁰ O nyere ndi ochiagha ahụ ube na ota niile, ndi burii nke eze Devid, ndi di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹¹ Onye obula na ndi nche ahụ ji ngwa agha n'aka ya, ha guzoro onwe ha, nodu eze gburugburu, na nso ebe ichu aja na ulonso ukwu, site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonso ukwu ahụ.

¹² Jehoiada kpoputara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, o nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwaro ya mmanu ibu eze. Ndi niile no n'ebe ahụ kuru aka, tie mkpu, si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹³ Mgbe Atalaya nuru mkpotu nke ndi nche na ndi mmadu na-eme, o gakwuru ndi ahụ no n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁴ O lepuru anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi,† dika omenaala mmemme ichi eze si di.

† 11:14 2Ez 23:3; 2Ih 34:31

Ndiisi na ndi na-afu opi no n'akuku eze. Ndi niile nke ala ahụ nọkwa na-anụrị ọnu na-afu opi. Atalaya dọwara uwe ya, si, "Nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ọchichi!"

¹⁵ Jehoiada, bu onye nchụaja nyere ndiisi ọchiagha na-achi nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, iwu si ha, "Sitenu n'ebe ahụ kpoputa ya n'etiti ahiri unu, onye ọbula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ihu na onye nchụaja siri, "Agaghi egbu ya n'ime ulonso ONYENWE ANYI."

¹⁶ Ya mere, ha jidere ya, mgbe o rutere n'uzo ebe inyinya si abata n'ogige uloze, ebe ahụ ka ha no gbuo ya.

¹⁷ Jehoiada mere ka ọgbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na eze, na ndi mmadu, na ha ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. O mekwara ka ọgbugba ndu diri n'etiti eze na ndi ahụ.

¹⁸ Ndi niile nke ala ahụ gara n'ulo nchụaja Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchụaja na arusi niile di n'ebe ahụ mee ka o darisia, gbukwaa Matan onye nchụaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

Mgbe ahụ, Jehoiada onye nchụaja, debekwara ndi nche ka ha lekota ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁹ O kporo ndi ọchiagha na-achi nari ndi agha, ha na ndi Kari, na ndi nche, ha na ndi ala ahụ niile, ha niile duputara eze site n'ulonso ONYENWE ANYI site n'onu uzo ndi nche banye n'uloze. Eze were onodu ya n'elu ocheeze.

²⁰ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihu na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloze.

21 Joash‡ gbara afọ asaa mgbe ọ malitere ibụ eze.

12

Joash emezie ụlonsọ ukwu

¹ N’afọ nke asaa, nke ọchịchị Jehu n’Izrel, ka Joash malitere ibụ eze na Juda. Iri afọ anọ ka ọ chiri dika eze na Jerusalem. Aha nne ya bụ Zibja onye Biasheba.

² Joash mere ihe ziri ezi n’anya ONYENWE ANYI ụbọchị niile nke Jehoiada onye nchụaja ziri ya ihe.

³ Ma naanị na o wezugaghị ebe ichụ aja niile dị n’ugwu. Ndi Juda nọgidere na-achụ aja di iche iche n’ebe ahụ, na-esurekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi uto.

⁴ Joash siri ndi nchụaja, “Nakọtananu ego niile a na-ewebata dika onyinye di nsọ n’ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, ya bụ, ego a na-anakota n’oge igu mmadu onu, na ego e webatara maka imezu nkwa ndi mmadu kwere, na ego e webatara n’ụlonsọ ukwu dika onyinye afọ ofufe.

⁵ Ka onye nchụaja obula site n’aka otu n’ime ndi na-eche ego nara ego, a ga-eji mezie ihe obula a choputara na o mebiri n’ụlonsọ ukwu ahụ.”

⁶ Ma n’afọ nke iri abuo na atọ nke ọchịchị eze Joash, ọ choputara na ndi nchụaja ahụ emezibeghi ihe mebiri n’ụlonsọ.

⁷ Ya mere, eze Joash* kpọrọ Jehoiada, onye nchụaja, kpokwaa ndi nchụaja ndi ozo juo ha, “Gini mere unu emezibeghi ụlonsọ a? Site ugbu

‡ 11:21 Maobu, *Jehoash*

* 12:7 N’oge a, eze Joash a gbaa afọ

iri atọ.

a gaa n'ihu, unu esitekwala n'aka ndi na-eche ego anara ego ozo, kama, nyefeenu ya maka iji dozie ulonso ukwu ahụ.”

⁸ Ndi nchujaja ahụ kwenyere si, “Anyi agaghị esitekwa n'aka ndi mmadu nara ego obula. Otu a kwa, anyi agaghị emezikwa ulonso ukwu a n'onwe anyi.”

⁹ Mgbe ahụ, Jehoiada wetara otu igbe mepuo oghere n'elu ya, debe ya n'akuku ebe ichu aja, n'aka nri dika mmadu na-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ndi nchujaja niile na-eche nche n'onu uzo ulonso ahụ na-etinye ego niile e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI n'ime igbe ahụ.

¹⁰ Mgbe obula ha huru na igbe ego ahụ ejuputala n'ego, onye ode akwukwo uloze na onyeisi nchujaja na-abia, guo ego ahụ e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI, tnye ha n'akpa.

¹¹ Ha na-ewere ego ahụ a guru onu, nyefee n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota ndi oru na-emezi ulo ONYENWE ANYI. Ndi ahụ na-eji ya kwuo ndi okwa nka osisi na ndi na-ewu ulo,

¹² na ndi na-edo nkume, na ndi na-awa nkume ugwo. O bu sitekwa n'ego ahụ ka a na-azuta osisi na nkume a wara awa iji dozie ulonso ONYENWE ANYI, na ikwu ugwo ihe ndi ozo e ji emezi ihe niile ekwesiri imezi n'ulonso ukwu ahụ.

¹³ E jikwaghị ego ahụ e webatara n'ulonso kputa efere olaocha, ihe e ji akpakepu oku, efere ikwosa mmiri, opi maobu ihe ndi ozo nke e ji olaedo maobu olaocha kpuo maka ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

14 O bu ndi na-eje ozi, ndi ji ya ruzie ulonso ukwu ONYENWE ANYI ka e nyere ya.

15 O nweghi onye a siri ka o guzie otu e si jiri ego ahụ ruo oru, bu ndi e nyere ego ahụ maka ikwu ndi oru ugwo, n'ih na ha bu ndi kwesiri ntukwasi obi.

16 E webataghi ego niile sitere n'aja ikpe omuma nakwa aja mmehie n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu ndi nchujaja nwe nke ahụ.

17 N'oge ahụ, Hazael eze Aram, gara buso Gat agha, lugbuo ya, dota ya n'agha. Emesja, o chere ihu n'uzo Jerusalem imegide ya.

18 Ma Joash, bu eze Juda, chikotara ihe niile ahụ bu nke Jehoshafat, Jehoram na Ahazaya nna ya, ndi bu eze Juda doro nsọ nye Chineke, chirikwa onyinye nke ya onwe ya dokwara nsọ, na olaedo niile, na akụ niile e nwere ike ichota n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, zigara Hazael, bu eze Aram. N'ih ihe ndi a, o lara, hapu ibuso Jerusalem agha.

19 Akuko gbasara ochichi eze Joash, na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda niile mere n'oge ha.

20 Ndi ozi ya gbara izu ojo megide Joash, gbukwaa ya na Bet Milo, n'uzo e si aga Sila.

21 Ndiisi ozi ahụ gburu ya bu Jozabad nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea. O nwuru, e lie ya na ndi nna nna ya ha n'obodo Devid. Amazaya nwa ya, ghoru eze n'onodu ya.

13

Jehoahaz eze Izrel

¹ N'afọ nke iri abụọ na atọ nke ọchịchị eze Joash nwa Ahazaya na Juda, ka Jehoahaz nwa Jehu malitere ibụ eze n'Izrel n'obodo Sameria. O chikwara na Sameria afọ iri na asaa.

² Kama Jehoahaz bụ eze ojọọ. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O soro ụzọ ojọọ niile nke Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie.

³ N'ihie nke a, iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu megide Izrel. O mere ka ha noro n'okpuru ọchịchị Hazael eze Aram na Ben-Hadad nwa ya ogologo oge.

⁴ Ma Jehoahaz kpere ekpere rịọọ ONYENWE ANYI n'oge a ka o nyere ya aka, ONYENWE ANYI gere ya nti, n'ihie na Chineke huru mmegbu* nke eze Aram na-emegbu ndi Izrel.

⁵ ONYENWE ANYI hoputaara Izrel onye nzoputa, ha sitere n'aka ike ndi Aram nwere onwe ha.† Izrel biri n'ulo nke aka ha dika ha biiri n'oge gara aga.

⁶ Ma ha esighi na mmehie niile nke ulo Jeroboam wezuga onwe ha, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie, kama ha no na-ejeghari n'ime ha. Ozokwa, ogidi Ashera ka guzoro na Sameria.

⁷ O dighi ihe foduru na ndi agha Jehoahaz ma o bughị naani iri ndi agha ise na-agba inyinya, na ugbo agha iri, na puku ndi agha iri. N'ihie na eze Aram alaala ndi nke foduru n'iyi, meekwa ka ha diri ka uzuzu mgbe a na-azocha mkpuru.

⁸ Akuko gbasara ọchịchị Jehoahaz, na ihe niile o mere, na ihe o rupertara, e deghi ha

---

* **13:4** Opu 3:7,9; Nkp 2:18; 2Ez 14:28. † **13:5** Neh 9:27; 2Ez 13:25; 14:25,27

n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha?

⁹ Jehoahaz sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya Jehoash nochiri anya ya.

Jehoash eze Izrel

¹⁰ N'afọ iri atọ na asaa nke ibu eze Joash na Juda, ka Jehoash nwa Jehoahaz malitere i bu eze Izrel na Sameria. O chiri afọ iri na isii.

¹¹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, mmehie nke Jeroboam dubara Izrel ime. Jehoash nogidere n'ime ha.

¹² Akuko gbasara ochichi Jehoash, na ihe niile o mere, na ihe o ruputara, tinyere agha o buru megide Amazaya eze Juda, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha?

¹³ Jehoash soro nna nna ya ha dina n'onwu, Jeroboam anochie n'ocheeze ya. E liri Jehoash na Sameria, n'ebe e liri ndi eze Izrel ndi ibe ya.

¹⁴ N'oge a, Ilaisha no n'oria nke o ga-esite na ya anwu. Jehoash, bu eze Izrel gara ihu ya, o kwara akwa mgbe o huru ya si, "Nna m, nna m, usuu ugbo agha na usuu ndi na-agba inyinya Izrel!"

¹⁵ Ilaisha gwara ya okwu si, "Weputa uta na aku ufodu." O mere dika Ilaisha gwara ya.

¹⁶ Ilaisha gwakwara eze Izrel okwu si ya, "Jide uta ahụ n'aka gi abuo." Mgbe o jidere uta ahụ Ilaisha tukwasiri aka nke ya n'aka eze.

¹⁷ Ilaisha gwara ya si, "Meghee oghereikuku ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu." O meghere

ya. Mgbe ahụ Ịlaisha gwara ya sị, “Gbaụ àkụ.” Eze gbaụrụ àkụ. Ịlaisha kwuru sị, “Àkụ mmeri ONYENWE ANYỊ, àkụ mmeri megide Aram. Ị ga-ebibi ndị Aram kpamkpam n’Afek.”

¹⁸ Ọ sịrị, “Chilite àkụ ndị ahụ,” ọ chilitere ha. Ịlaisha gwara eze Izrel, “Gbaa ha n’ala.” Ọ gbara ha n’ala ugboro atọ, ma kwụsị.

¹⁹ Ma onye nke Chineke ahụ were iwe sị ya, “Ị gaara apịa ya n’ala ugboro ise maọbụ isii. Mgbe ahụ, ị gaara enwe ike merie ndị Aram bibie ha kpamkpam. Ma ugbo a, ọ bụ naanị ugbo atọ ka ị ga-emerị ha.”

²⁰ Ya mere, Ịlaisha nwurụ. E likwara ya.

N’oge ahụ, ọtụtụ ndị na-apụnara mmadụ ihe n’ike na-esi n’ala ndị Moab na-abịa n’ala Izrel izu ohi site n’onwa nke atọ n’afọ ọhụrụ ọbụla.

²¹ Otu ụbọchị, mgbe ụfọdụ ndị ikom na-eli otu nwoke nwurụ anwụ, ha huru ndị a na-apụnara mmadụ ihe n’ike. N’ihi nke a, ha mere ngwangwa site n’ujọ túbanye nwoke ahụ n’ili Ịlaisha. Mgbe ozu nwoke ahụ dara metụ ọkpukpụ Ịlaisha ahụ, nwoke ahụ nwurụ anwụ meghariri ahụ bilie, guzo n’ụkwụ ya abụọ.

²² Hazael, eze Aram, busoro Izrel agha ụbọchị niile nke ndụ Jehoahaz eze Izrel.

²³ Ma ONYENWE ANYỊ meere ha amara, nwee ọmịiko n’ebe ha nọ, ma gosikwa ha na ihe banyere ha na-emetụ ya n’obi n’ihi ọgbugba ndụ ya na Ebrahim na Aizik na Jekọb. Ruo taa, o kweghị ka e bibie ha, maọbụ ka e site n’ihu ya chụpụ ha.

²⁴ Emesịa, Hazael eze Aram nwurụ, Ben-Hadad nwa ya nọchikwara n’onọdụ ya.

²⁵ Jehoash nwa Jehoahaz, weghachitere obodo niile nke o naara n'aka nna ya Jehoahaz site n'aka Ben-Hadad nwa Hazael. Ugboro ato ka Jehoash meriri ya, site otu a weghachi obodo niile nke Izrel.

14

Amazaya eze Juda

¹ N'afọ nke abụọ nke ibụ eze Jehoash nwa Jehoahaz n'Izrel, ka Amazaya nwa Joash eze Juda malitere ọchịchị ya.

² Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe o malitere ibụ eze. O bụ eze na Jerusalem iri afọ abụọ na itoolu. Aha nne ya bụ Jehoadin, onye Jerusalem.

³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYỊ, ma o meghi dika nna nna ya bụ Devid mere. N'ihe niile, o gbasoro nzọ ukwụ nna ya Joash.

⁴ O wezugaghị ebe ichu aja niile di n'ugwu. Ndi Juda gara n'ihu na-achụ aja na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto n'elu ugwu ahụ niile.

⁵ Mgbe alaeze ahụ siri ike n'ọchịchị ya, o gburu ndi ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya.

⁶ Ma o meghi ka umu ndi ogbu mmadu ahụ nwuo, n'usoro ihe e dere n'akwukwo iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYỊ nyere iwu si: "Agaghị eme ka ndi muru umu nwuo n'ihie ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ihie ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ihie mmehie nke aka ya."

⁷ Amazaya bu onye gburu puku ndi agha Edom iri na Ndagwurugwu Nnu, dotakwa obodo Sela* n'agha, gugharia ya Jekteel,† nke bu aha a na-akpo ya ruo ubochi taa.

⁸ Mgbe ahụ, Amazaya zigara ndi ozi ka ha jekwuru Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jehu, eze Izrel, zie ya ozi ima aka, si, "Bia, ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

⁹ Ma Jehoash eze Izrel zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda si ya, "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi, si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanyi ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anụ ohi nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ, zopia uke ahụ.

¹⁰ I meriela Edom, n'ezie. Ugbu a, mpako abatala. Nuria onu n'ih i mmeri nke i nwetara, ma nodu n'ulo gi. N'ih i gin i ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

¹¹ Ma otu o di, Amazaya egeghi nti. Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha, ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda.

¹² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya.

¹³ Jehoash bu eze Izrel nwudere Amazaya bu eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash gara Jerusalem kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzọ ama

---

* **14:7** Aha a na-akpo Sela n'asusu Griik bu Petra. Petra bu isi obodo Idumia. † **14:7** Jos 15:38

Ifrem‡ ruo n'onu uto ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ukwu isii.

14 O chikoro olaedo na olocha niile na ngwongwo niile ahutara n'uloso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'uloaku nke uloeze. O dotara otutu ndi mmadu n'agha, kporo laghachi na Sameria.

15 Ihe banyere akuko ndi ozo gbasara ochichi Jehoash, na ihe o mere, na ihe o rupertara, tinyere agha o luru megide Amazaya eze Juda, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha?

16 Jehoash sooro nna nna ya ha dinaa n'onwu, e lie ya na Sameria, ebe e liri eze ndi Izrel ndi ozo. Jeroboam nwa ya goro eze n'onodu ya.

17 Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afo iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri.

18 Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amazaya, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

19 Ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem, o gbapuru gbalaga Lakish. Ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ.

20 Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya na Jerusalem n'ebe e liri ndi nna nna ya ha, n'obodo Devid.

21 Mgbe ahụ, ndi Juda niile duuru Azaraya onye aha ya bukwa Uzaya, onye gbara afo iri na isii, mee ya eze n'onodu nna ya Amazaya.

---

‡ 14:13 Neh 8:16; 12:39

22 Ọ bụ ya wughariri obodo Elat, nyeghachi ya Juda, mgbe Amazaya eze sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu.

Jeroboam nke abuo eze Izrel

23 N'afọ nke iri na ise nke Amazaya nwa Joash, eze Juda, Jeroboam nwa Jehoash eze Izrel ghorọ eze na Sameria. Ọ chiri iri afọ anọ na otu dika eze.

24 Ma o mere ihe ojoọ n'anya ONYENWE ANYI n'ihi na o wezugaghị onwe ya site na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye ahụ dubara ndi Izrel na mmehie.

25 Ọ bụ ya weghachitara oke ala Izrel site na Lebo Hamat ruo n'osimiri Araba, dika okwu ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel si di, nke o kwuru site n'onu Jona nwa Amitai, onye amuma si Gat Hefa.

26 ONYENWE ANYI huru onodu ojoọ nke ndi Izrel no n'ime ya; onye obula n'ime ha, ohu na onye nwe onwe ya, no n'oke ahuhu. Ọ dikwaghị onye inyeaka obula ha nwere.

27 Ma o bughị uche ONYENWE ANYI ila Izrel n'iyi kpamkpam n'okpuru eluigwe, n'ihi ya ka o mere ka Jeroboam nwa Jehoash naputa ha site n'aka ndi iro ha.

28 Akuko niile gbasara ihe niile Jeroboam mere, na ike ya niile, na agha niile o buru, na otu o si nwetaghachiri ndi Izrel obodo Damaskos na Hamat, bu obodo ndi Juda, o bu na e deghị ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha?

29 Jeroboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ndi eze Izrel nwuru

anwu. Ma Zekaraya nwa ya ghorọ eze Izrel n'ọnọdu ya.

15

Azaraya eze Juda

¹ N'afọ nke iri abụọ na asaa nke ọchịchị Jeroboam n'Izrel ka Azaraya nwa Amazaya bidoro ịchị dika eze na Juda.*

² Ọ gbara afọ iri na isii mgbe ọ malitere ị bụ eze. Ọ chikwara na Jerusalem iri afọ ise na abụọ. Aha nne ya bụ Jekolaya, onye Jerusalem.

³ O soro nzọ ukwu nna ya bụ Amazaya, mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

⁴ Kama dika eze ndi ọzọ, o wezugaghị ebe ịchụ aja di n'elu ugwu; ndi mmadu gara n'ihu na-achụ aja nsure oku na aja na-esi isi uto n'ebe ahụ.

⁵ ONYENWE ANYI tiri eze ihe otiti ọria ekpenta ruo ubochi onwu ya.† O biri n'ulo ewupuru iche. Jotam‡ nwa nwoke eze ghorọ onye nlekota ulozeze na-achikwa ndi ala ahụ.

⁶ Ma banyere ihe ndi ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Azaraya, na ihe niile o mere, ọ bụ na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

* **15:1** Ọ bụ n'ime senchuri nke asato (Tupu a mụọ Kraist)

† **15:5** A koro akuko a n'akwukwo 2Ih 26:16-21 ebe ọ putara ihè. Chineke mere ka eze ghorọ onye ekpenta n'ihì nleda anya o ledara ndi nchujaja, mgbe ọ gara chuo aja, bu ihe ọ na-ekwesighi ime dika eze ọ bu. Onu 3:10; 16:39-40; 18:6-7 ‡ **15:5** Ọ bụ Jotam no na-achì ala ahù n'ọnọdu eze Azaraya ruo mgbe ọ nwuru.

⁷ Azaraya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ebe e liri ha, n'ime obodo Devid. Jotam nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Zekaraya eze Izrel

⁸ N'afọ nke iri atọ na asatọ nke ochichi eze Azaraya bu eze Juda, ka Zekaraya, nwa Jeroboam ghorọ eze Izrel na Sameria. O chiri onwa isii.

⁹ Dika ndi nna ya bu ya uzọ si mee, Zekaraya mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O mekwara dika Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie ikpo isiala nye chi ozọ.

¹⁰ Shalum nwa Jebesh, na ndi ozọ, gbara izu ojọ megide ya, tigbuo ya n'ihu ndi Izrel niile. O ghokwara eze mgbe Zekaraya nwuru.

¹¹ Akuko metutara ihe ndi ozọ mere mgbe Zekaraya bu eze, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha.

¹² Ya mere, okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jehu mezuru, nke bu: "Umụ umụ gi ga-anokwasi n'ocheeze Izrel ruo n'ogbo nke anọ ha."

Shalum eze Izrel

¹³ Shalum nwa Jebesh malitere ibu eze n'afọ nke iri atọ na itoolu nke ochichi Uzaya eze Juda. O chiri otu onwa na Sameria.

¹⁴ Menahem nwa Gadi sitere n'obodo Tiaza bjaruo Sameria gbuo Shalum nwa Jebesh ghorọ eze n'onodu ya.

¹⁵ Akuko ndi ozọ gbasara Shalum na izu ojọ ya, e deghi ha n'akwukwo ihe mere n'oge ndi eze Izrel na-achi.

¹⁶ N'oge ahụ, Menahem sitere na Tiaza buso obodo Tinsa agha, na onye obula bi n'obodo ahụ

na gburugburu ya n'ihì na ha ekweghì emeghe ọ̀nụ ụ̀zọ ama ha. O tìgburu Tìfisa kwakọ̀rọ̀ ihè niile, bọ̀wakwaa afọ̀ ndị̀ inyom niile dī̀ ime.

Menahem eze Izrel

¹⁷ N'afọ̀ iri atọ̀ na itoolu nke Azaraya, eze Juda, Menahem nwa Gadi ghọ̀rọ̀ eze ọ̀hụ̀rụ̀ ndị̀ Izrel. Ọ̀ chiri afọ̀ iri dika eze na Sameria.

¹⁸ O mere ihè jọ̀rọ̀ njo n'anya ONYENWE ANYI. N'oge ọ̀chichi ya, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o mere ka Izrel mehie.

¹⁹ Mgbe ahụ̀, Pul§ eze Asiria busoro ala ahụ̀ agha. Menahem nyere ya otu puku talenti ọ̀lọ̀cha, ime ka Pul kwagide ọ̀chichi ya, na ime ka aka ya siekwa ike n'alaeze Izrel.

²⁰ Menahem si n'aka ndi Izrel nweta ego a. Onye ọ̀garanya ọ̀bula turu iri shekel ọ̀lọ̀cha ise nke e nyere eze Asiria. Mgbe eze Asiria natachara ọ̀lọ̀cha ndi a, o si n'ala ahụ̀ puo, o noḡidekwaghì n'ala ahụ̀.

²¹ Akuko banyere Menahem na ihè niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihè ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha?

²² Menahem sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, Pekahaya nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

Pekahaya eze Izrel

²³ N'afọ̀ nke iri ise, nke ọ̀chichi eze Azaraya na Juda, ka Pekahaya nwa Menahem bidoro ichi dika eze n'Izrel. Afọ̀ abuo ka o chiri n'ime Sameria.

---

§ 15:19 Pul bukwa onye a na-akpo Tiglat-Pilesa, n'asusu ndi Babilon, guo 1Ih 5:26

²⁴ Ma Pehahaya mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. O sighi na mmehie niile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie.

²⁵ Ma Peka nwa Remalaya, otu n'ime ndiisi agha eze na iri ndi ikom ise ozo si Gilead gbara izu megide ya, gbuo ya n'uloeze di n'ime Sameria. Ha gbukwara Agob na Arie n'oge a ha gburu Pehahaya. Emesia, Peka ghororo eze n'onodu ya.

²⁶ Akuko banyere Pehahaya na ihe niile o mere ka e dere n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha.

Peka eze Izrel

²⁷ N'afu nke iri ise na abuo nke ochichi Azaraya eze Juda ka Peka nwa Remalaya ghororo eze Izrel n'obodo Sameria. O chiri dika eze iri afu abuo.

²⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O fere chi ozo ofufe, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu mmehie nke o dubara ndi Izrel n'ime ya.

²⁹ N'oge Peka bu eze Izrel, ka Tiglat-Pilesa, eze Asiria bira were Ijon, Ebel-Bet-Maaka, Janoa, Kedesh, Hazo, Gilead, Galili na ala ndi Naftali niile. O chupuru ndi mmadu niile mee ka ha gaa biri n'Asiria.

³⁰ N'oge ahụ, Hoshea nwa Elaa gbara izu ojoo megide Peka nwa Remalaya gbuo ya, buru eze n'onodu ya. O malitere ibu eze n'afu nke iri abuo nke ochichi eze Jotam nwa Uzaya.

³¹ Akukọ banyere Peka na ihe niile o mere, e degħi ha n'akwukwọ akukọ ihe ndi eze Izrel niile mere n'ubochi ndu ha?

Jotam eze Juda

³² N'afọ nke abụọ nke ochichi Peka nwa Remalaya eze Izrel ka Jotam nwa Uzaya eze Juda malitere ochichi ya.

³³ O gbara iri afọ abụọ na ise mgbe o ghoro eze. O chiri afọ iri na isii na Jerusalem. Aha nne ya bu Jerusha, nwa Zadok.

³⁴ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Uzaya mere.

³⁵ Kama, o wezugaghị ebe ichu aja di n'elu ugwu, ndi mmadu gara n'ihu na-achu aja nsure oku di iche iche na aja na-esi isi utọ n'ebe ahụ. Jotam wughariri Onu Uzọ ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

³⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile nke oge ochichi Jotam na ihe o mere, o bu na e degħi ha n'akwukwọ akukọ ihe mere n'oge ndi eze Juda?

³⁷ (N'ubochi ndi ahụ, ONYENWE ANYI malitere izite Rezin eze ndi Aram na Peka nwa Remalaya, imegide ndi Juda.)

³⁸ Jotam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu obodo nna ya. Ehaz nwa ya nwoke ghoro eze n'onodu ya.

16

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz* nwa Jotam, malitere ibu eze Juda n'afọ nke iri na asaa nke ọchichi eze Peka nwa Remalaya eze Izrel.

² Ehaz gbara iri afọ abuo mgbe ọ malitere ibu eze. Afọ iri na isii ka ọ chikwara n'ime Jerusalem, ma o meghi ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke ya, dika nna ya Devid mere.

³ Ọ gbasoro uzọ niile nke ndi eze Izrel, ọbuladi i ji nwa ya nwoke chuo aja n'oku. Ọ gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozo, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel.

⁴ Ọ churu aja surekwaa ihe nsure oku aja n'esi isi utọ n'ebe niile di elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ Mgbe ahụ, Rezin eze Aram na Peka nwa Remalaya, eze Izrel rigooro iga buso Jerusalem agha, gbakwaa Ehaz gburugburu. Ma ha emerighi ya n'agha.

⁶ N'oge ahụ, Rezin eze Aram dotaghachiri obodo Elat nye onwe ya, site na i chupu ndi Juda bi n'Elat. Ndi Edom bara n'obodo Elat, ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁷ Ehaz zigara ndi ozi ka ha gaa zie Tiglat-Pilesa, eze ndi Asiria ozi, si ya, "Abu m ohu gi, onyenwe m ka i bu. Bia naputa m site n'aka eze ndi Aram na eze ndi Izrel, ndi na-ebuso m agha."†

⁸ Ehaz weere olaedo na olocha ahutara n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'aku

---

* **16:1** Ehaz na nna ya Jotam, chikoro dika eze na Juda n'ime senchuri nke asato (Tupu a muo Kraist). † **16:7** Aririo enyemaka a site n'ebe eze Pul no, mere ka ndi Izrel tufuo onodu i nwere onwe ha. 2Ih 28:20; Dit 28:36

niile dị n'ụlọeze zigara eze Asirija dika onyinye.

⁹ Eze ndị Asirija nara ya nti site n'ibuso obodo Damaskos agha na imeri ya. O gburu Rezin, bulaa mmadu niile bi n'ime ya n'ike ka ha gaa biri n'obodo Kia.

¹⁰ Mgbe eze Ehaz gara Damaskos izute Tiglat-Pileasa bu eze Asirija. O huru otu ebe nchujaja nke di na Damaskos. O zigaara Uraya onye nchujaja oiyi ebe ichu aja ahụ. O dekwara ihe gbasara ya n'akwukwo, nke ga-akowa otu e si ewu ya.

¹¹ Ya mere, Uraya onye nchujaja, wuru ebe ichu aja nke di ka nke ahụ Ehaz huru na Damaskos. O wuchara ya tupu eze aloa.

¹² Mgbe eze si Damaskos lota na Juda, o huru ebe ichu aja ahụ, biaruo ya nso, doo onyinye ichu aja ya n'elu ya.

¹³ O churu aja nsure oku, na aja ihe nsure oku na-esi isi utu, na aja onyinye mkpuru oka. O wukwasiri onyinye ihe onunu n'elu ebe ichu aja ahụ, fesakwa obara aja udo ya niile n'elu ebe ichu aja ahụ.

¹⁴ O wepuru ebe ichu aja bronz nke di n'ihu ONYENWE ANYI, o sitere n'ebe o di n'ihu ulonso ahụ, n'etiti ebe ichu aja ohuru na ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bute ya n'akuku ugwu nke ebe ichu aja ohuru ya.

¹⁵ Eze Ehaz nyere Uraya, bu onyeisi nchujaja iwu, si, "O bu n'elu ebe ichu aja ohuru a ka i ga na-esure aja nsure oku ututu niile, na onyinye mkpuru oka nke uhuruchi niile, na aja nsure oku eze, na onyinye mkpuru oka nke eze, na aja na onyinye nke ndi niile n'ala a, ya na onyinye mkpuru oka ha niile na onyinye ihe onunu ha

niile. Fekwasị ọbara niile e ji chụọ aja nsure ọkụ na aja ndị ọzọ n'elu ebe ichụ aja ahụ. Ma ebe ichụ aja ọla ahụ ga-adịrị m iyi juta ase.”

¹⁶ Uraya onye nchụaja mere ihe niile dika eze Ehaz nyere ya n'iwu.

¹⁷ Eze bu Ehaz wepuru ihe njiko niile jikoro ihe ndokwasị ahụ niile a na-ebughari ebughari. O wepuru efere ukwu idoba mmiri a dokwasiri n'elu ehi ọla ahụ di n'okpuru ya, ma dokwasị ya n'elu nkume.

¹⁸ N'ihị imekwa ka obi toọ eze Asiria uto, o wepuru ụzọ a na-esite maka ubochi izuike nke e wuru n'ime ulonso, na ụzọ mbata eze si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehaz, na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

²⁰ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Hezekaya nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

17

Hoshea eze Izrel nke ikpeazu

¹ N'afọ nke iri na abuo nke ochichi Ehaz, bu eze Juda, ka Hoshea nwa Elaa ghorọ eze Izrel n'obodo Sameria. O chiri dika eze afọ itoolu.

² O mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI mgbe o bu eze. Ma o bughị dika ndi eze Izrel ndi ozo bu ya uzo.

³ Shalmanesa eze Asiria biara buso Hoshea agha, n'ihị na Hoshea no n'okpuru ochichi eze Asiria, burukwa onye na-atu utu nye ya kwa afọ.

⁴ Ma eze Asirija choputara na Hoshea abughi onye kwesiri ntukwasi obi n'ih na Hoshea eze Izrel zipuru ndi ozi ya ka ha jekwuru So, eze Ijipt, maka enyemaka. Ozokwa, Hoshea kwusiri itu utu nye eze Asirija dika o na-eme kwa afọ. N'ih ya Shalmanesa nwuchiri ya, tinye ya n'ulo mkporo.

⁵ Eze Asirija wakporo ala ahụ niile n'agha, gba-goo imegide Sameria, nochibido ya gburugburu, afọ atọ.

⁶ N'afọ itoolu nke ochichi Hoshea, eze Asirija dotara Sameria n'agha,* dokpuru ndi Izrel niile buga ha n'ala Asirija. O mere ka ha biri n'obodo Hala, n'ime Gozan nke di n'osimiri Hoboa, na n'ime obodo ndi Midia.

Ndota a dotara Izrel n'agha n'ih mmehie

⁷ The ndi a niile mere n'ih na ndi Izrel mehiere megide ONYENWE ANYI, bu Chineke ha, onye ahụ mere ka ha site n'okpuru ike Fero, eze Ijipt puta. Ha kporo isiala nye† chi ndi ozọ

⁸ gbasoro omenaala niile nke ndi mba ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha. Ha gbasokwara omenaala ojo ndi ahụ niile ndi eze ha webatara.

⁹ Ndi Izrel mere ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke ha na-adighi anabata na nzuzo. Ha wuru ebe ichu aja nye chi di iche iche n'obodo ha niile, e, n'obodo ukwu ma n'obodo nta obula.

---

* **17:6** Ndota a dotara ndi Izrel n'agha n'oge a, bu nke ugboro abuo. Nke mbu, bu n'oge Peka bu eze. 2Ez 15:29 † **17:7** Fere chi ndi ozọ ofufe

¹⁰ Ha manyeere onwe ha ogidi nkume, na ogidi chi Ashera n'elu ugwu oḅula, na n'okpuru osisi oḅula nwere ndo.

¹¹ Ha churu aja nsure oku na-esi isi utu n'elu ugwu oḅula dika mba ndi naara ebi n'ala ahụ si eme, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha, mgbe Izrel biara biri n'ebe ahụ. Ha mere ihe ojoo di iche iche, nke mere ka iwe wee ONYENWE ANYI nke ukwuu.

¹² E, ha fere arusi di iche iche ofufe, lefuo anya na ONYENWE ANYI doroo ha aka na nti si ha, "Unu emela ihe di otu a."

¹³ Mgbe niile ka ONYENWE ANYI na-eziga ndi amuma ya, na ndi ohu uzo, ido Izrel na Juda aka na nti, si ha, "Sitenu n'ajo ihe unu na-eme chegharia. Debenu iwu na ukpuru m, dika iwu ahụ niile m nyere nna unu ha ka ha debe si di, nke m sikwa n'onu ndi ozi m bu ndi amuma nye unu."

¹⁴ Ma ndi Izrel juru ige nti. Kama ha kpachara anya kwesie olu ha ike dika nna nna ha mere, bu ndi na-ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke ha.

¹⁵ Ha juru ukpuru ya niile na ogbugba ndu ya, nke ya na ndi bu nna nna ha gbara na iwu nke o doroo ha aka na nti ka ha debe. Ha gbasoro chi arusi bu ihe efu, ha onwe ha ghokwara ihe efu. Ha nomiri mba di iche iche ndi ahụ bi ha gburugburu, n'agbanyeghi na ONYENWE ANYI nyere ha iwu si, "Unu emela dika ha."

¹⁶ Ha juru idebe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke ha nyere ha. Ha meere onwe ha ogidi arusi Ashera, kpuro onwe ha oiyi umu ehi

abuọ. Ha kporo isiala nye Baal, na anyanwu, na onwa, na kpakpando.

17 Ha jiri umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom chuo aja nsure oku nye chi ndi mba ozo. Ha gakwara n'aja iju ase, na igba aja, si otu a nyefee onwe ha n'aka ime ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

18 Ya mere, ONYENWE ANYI wesoro Izrel iwe nke ukwu, wezuga ha site n'ihu ya. O dikwaghi onye o kwere ka o fodu, kariakwa naani ebo Juda.‡

19 Ma ndi Juda jukwara idebe ihe niile ONYENWE ANYI bu Chineke ha nyere ha n'iwu. Ha sooro omume ojoo ndi Izrel webatara.

20 N'ih i nke a, ONYENWE ANYI juru ndi Izrel niile. O tara ha ahuhu site n'inyefe ha n'aka ndi na-apunara mmadu ihe n'ike tutu ruo mgbe o mere ka e site n'ihu ya wezuga ha.

21 Mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel dowapu onwe ha site n'alaeze Devid, ha mere Jeroboam nwa Nebat, eze ha. Ma Jeroboam mere ka Izrel site n'iso ONYENWE ANYI wezuga onwe ha. O mere ka ha mee mmehie di ukwu.

22 O dikwaghi mgbe umu Izrel sitere n'ime mmehie ahụ Jeroboam dubara ha puta,

23 tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI kpochapuru Izrel niile site n'ihu ya, dika o kwuru na o g-eme, site n'onu ndi amuma na-ejere ya ozi. O bu nke a mere ndi Izrel ji gaa biri n'Asiria dika ndi a dotara n'agha ruo taa.

‡ 17:18 Ndi alaeze ndida si n'agburu Simion na Benjamin, maobu naani ebo Juda gosiri onwe ha ndi kwesiri ntukwasị obi, guo akwukwo 1Ez 11:13,32

Ndi oheru biara biri na Sameria

²⁴ Eze Asiria sitere n'ala Babilon, Kuta, Ava, Hamat na Sefavaim kpota ndi mmadu biara biri n'obodo Sameria inochi anya ndi Izrel niile e sitere n'ebe ahụ bupụ. N'uzo di otu a, ha nwetara Sameria birikwa n'obodo ya niile.

²⁵ Ma mgbe ndi Asiria malitere ibi n'ebe ahụ, ha atughị egwu ONYENWE ANYI, maobu fee ya ofufe. N'ihia ya, ONYENWE ANYI zitere odum[§] ndi batara n'etiti ha gbuo ufodu mmadu n'ime ha.

²⁶ Ya mere, e zigara eze Asiria ozi si ya, "Ndi ahụ i dotara n'agha mee ka ha bia biri n'obodo Sameria amaghị ihe chi nwe ala ahụ choro. O zitere odum n'etiti ha, nke na-egbu ha, n'ihia na ndi ahụ amaghị ihe o choro."

²⁷ Eze Asiria nyere iwu si: "Ka otu onye n'ime ndi nchujaja* e si na Sameria dota n'agha laghachi gaa biri n'ebe ahụ, izi ndi bi n'obodo ahụ ihe chi ala ahụ choro."

²⁸ Ya mere, otu n'ime ndi nchujaja ebuuru site na Sameria gaa ala ozọ, biara biri na Betel, kuziere ha otu ha ga-esi na-atu egwu ONYENWE ANYI.

²⁹ N'agbanyeghi nke a, ndi mba obula meere onwe ha chi nke aka ha n'obodo ahụ niile ebe ha bi n'ime ya. Ha guzobere chi ndi a n'ulo arusi nke ndi Sameria wuru n'ebe niile di elu.

---

§ 17:25 N'ihia n'ala ahụ togboro n'efu nwa oge nta, nke mere ka odum bi n'ohia ndi Palestia mubaa. Lev 26:21-22 * 17:27 Onye n'otu n'ime ndi nchujaja ahụ Jeroboam hoputara, bu ndi na-achụ aja nye chi nwa ehi ahụ o kpuru na Betel. 1Ez 12:31

³⁰ Ndi si Babilon mere chi ha a na-akpo Sukot Benot; ndi si Kut emee Neagal, ebe ndi si Hamat mekwara Ashima.

³¹ Ndi si Ava mekwara Nibaz, na Tatak, ma ndi si Sefavaim na-esure umu ha n'oku dika aja nye Adramelek na Anamelek, bu chi ndi Sefavaim.

³² Ha turu egwu†ONYENWE ANYI, ma ha hoputara udi mmadu di iche iche site n'etiti onwe ha, ndi na-ejere ha ozi dika ndi nchujaja n'ulo chi ha di n'ebe niile di elu.

³³ Ha na-atu egwu ONYENWE ANYI ma ha gara n'ihu na-eфе chi nke aka ha dika omenaala mba ebe ndi e si dota ha n'agha si di.

³⁴ Ruo taa, ha na-anogidesi ike n'ife ofufe dika uzọ ochie ha si di. Ha adighi atu egwu ONYENWE ANYI, maobu mee dika ukpuru na iwu niile, maobu dika ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu si di, bu nke ONYENWE ANYI nyere umu Jekob, onye o kporo Izrel.

³⁵ Mgbe ONYENWE ANYI na ndi Izrel gbara ndu, o nyere ha iwu si, "Unu atukwala chi ozọ obula egwu, maobu kporo isiala nye ha. Unu efela ha ofufe maobu chuo aja nye ha.

³⁶ Ma ONYENWE ANYI, onye ji ike di ukwuu, na aka di ike e setipuru esetipu kporuta unu site n'ala Ijipt, bu naani onye unu ga-atu egwu. Ya ka unu ga-akpo isiala nye, ya ka unu ga-achuru aja.

³⁷ Unu ga-elezi anya hu na unu debere ukpuru na iwu niile, ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu ndi a e deputara n'akwukwo nye unu. Unu

---

† 17:32 Kpokwara isiala nye

atukwala egwu‡ chi ndi ozo.

³⁸ Unu echefula ogbugba ndu ahụ mụ na unu gbara. Unu akpokwala isiala nye chi ndi ozo n'ihhi egwu.

³⁹ Kama, tūonụ egwu ma fee ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu ya ga-anaputa unu site n'aka ndi iro unu niile.”

⁴⁰ Ma ndi Izrel egeghi nti, kama, dika uzo ojoo ha si di, ha fere chi ozo ofufe.

⁴¹ O bu ezie na ndi a na-eфе ONYENWE ANYI ofufe, ma ha nogidekwara na-ejere arusi niile ha ozi. Ruo taa, umu ha, na umu umu ha, gara n'ihu na-emekwa ihe nna nna ha mere.

18

Hezekaya eze Juda

¹ N'afọ nke atọ nke ochichi Hoshea nwa Elaa eze Izrel ka Hezekaya nwa Ehaz eze Juda malitere ochichi nke ya.

² O gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere i bu eze. O chiri iri afọ abuo na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija,* ada Zekaraya.

³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, dika nna nna ya Devid.

⁴ O wepuru ebe niile di elu, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. O tipiakwara agwo bronz ahụ Mosis mere, n'ihhi na ruo n'oge ahụ, umu Izrel na-esure aja nsure oku na-esi isi utọ nye ya. (A kporo ya Nehushtan.)

⁵ Hezekaya tukwasiri ONYENWE ANYI, Chineke Izrel obi ya. N'ezie, o nwekwaghi onye ozo di ka

---

‡ 17:37 Maobu, *efekwala* * 18:2 Maobu, *Abi*

ya n'etiti ndi eze Juda niile, ndi bu ya ụzọ chia, na ndi so ya.

⁶ O gbasoro ONYENWE ANYI n'uzo niile. O sitekwaghi n'uzo ONYENWE ANYI wezuga onwe ya. O debere ihe niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁷ ONYENWE ANYI nonyeere ya n'ebe obula o gara, ihe niile o mere gaara ya nke oma. O nupuru isi ju inokwa n'okpuru eze ndi Asiria, o fekwaghi ya ofufe.

⁸ O tigburu ndi Filistia n'ala ha niile ruo na Gaza, na obodo di ya gburugburu. O lara obodo ahụ niile n'iyi, obodo ukwu niile e wusiri ike na obodo nta niile a na-ewusighi ike.

⁹ N'afọ nke anọ nke ochichi Hezekaya, nke bukwa afọ nke asaa nke ochichi Hoshea nwa Elaa, bu eze Izrel, Shalmanesa, eze Asiria gbagoro imegide Sameria, nochibido ya gburugburu.

¹⁰ Mgbe afọ atọ gasiri, n'afọ nke isii nke ochichi Hezekaya, na afọ nke itoolu nke ochichi Hoshea, bu eze Izrel, ndi agha Asiria dotara Sameria n'agha.

¹¹ O bu n'oge ahụ ka eze Asiria bupuru ndi Izrel niile bulaa ha Asiria n'ime obodo Hala, na Gozan n'akuku iyi ukwu Hoboa, na n'obodo ndi Midia.

¹² Nke a mere n'ihi na ha juru ige nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke ha, jukwa ime ihe o chorọ ka ha mee. Ha edebeghi ogbugba ndu ya na iwu niile Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ha. Ha juru ige nti n'iwu ndi a, maobu debe ha.

¹³ N'afọ nke iri na anọ nke ochichi eze

Hezekaya, Senakerib bu eze Asirja, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, merikwaa ha.

¹⁴ Mgbe ahụ, Hezekaya choro uto o ga-esi mee udo, zie ozi zigara eze Asirja n'obodo Lakish si ya, "Emehiela m, biko, site n'ala m puo. Aga m akwu gi ihe obula i choro n'aka m." Eze Asirja sitere n'aka Hezekaya eze Juda nara nari talenti oloacha ato, na iri talenti oloaedo ato.

¹⁵ Hezekaya chiri oloacha niile o chotara n'ulosu ukwu ONYENWE ANYI, na aku niile di n'uloeze, nye ya eze Asirja.

¹⁶ N'oge ahụ, Hezekaya bu eze Juda, nyakaputachara oloaedo niile o ji techie ibo na ibo onu uto ulosu ukwu ONYENWE ANYI, chiri ihe ndi a niile nye eze Asirja.

Senakerib ebuo agha megide Jerusalem

¹⁷ Eze Asirja sitere na Lakish zipu ochiagha† onye okwa ya kasi ukwu, onyeisi ndi na-eje ozi na ochiagha ya na usuu ndi agha ka ha jekwuru Hezekaya na Jerusalem. Ndi agha a biaruru Jerusalem kwusi n'akuku olulu warawara‡ e gwuru ebe Odo mmiri di elu si n'asofe, n'uto e si aga obosara ala ndi na-asu akwa.

¹⁸ Mgbe ha kporo eze oku ka o bia, Eliakim nwa Hilcaya, onye nlekota uloze, na Shebna, ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ha.

¹⁹ Ochiagha ahụ siri ha, "Gwanu Hezekaya:

---

† **18:17** A na-akpo Tatan ‡ **18:17** Olulu warawara mmiri nke eze Hezekaya gwuru, bu maka i ji webata mmiri n'ime obodo site n'iyi Gaihon.

“Otu a ka eze ukwu ahụ, bụ eze Asiria na-ekwu, O bụ na gini ka ntukwasị obi gi dabere?

²⁰ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu§ ka i na-agba. O bụ onye ka i na-atukwasị obi mere i ji enupu isi n'okpuru m?

²¹ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi.

²² Ma o buru na unu asi m, “Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bụ Chineke anyi obi.” O bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asi Juda na Jerusalem, “Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja di n'ime Jerusalem?”

²³ “Ma ugbu a, bia kwee nna m ukwu, bụ eze Asiria nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha.

²⁴ I ga-esi anaa ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n'ime ndisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasị obi n'Ijpt maka inweta ugbu agha na ndi na-agba inyinya?

²⁵ Tinyere nke a, abara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma enweghi okwu sitere na Chineke bia? O bụ ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi.’”

²⁶ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilcaya, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, “Biko, gwa ndi ohu gi

---

§ 18:20 O bụ soso okwu egbugbere onu

okwu n'asusu Aramaik,* ebe o bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asusu Hibru, ebe ndi no n'elu mgbidi ga-anu."

27 Ma ochiagha ahụ zaghachiri, "O bu n'ihinaani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughi n'ihina ndi mmadu ahụ na-anodu n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?"

28 Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asusu Hibru, si, "Nurunu okwu eze ukwu ahụ, bu eze Asiria."

29 Nke a bu ihe eze siri, unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughi izoputa unu site n'aka m.

30 Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasi ONYENWE ANYI obi. Mgbe o na-asị, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghi inaputa anyi, a gaghị enyefe obodo a n'aka eze Asiria.'

31 "Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asiria kwuru: Pukwutenu m, bianu ka mu na unu mee udo.† Mgbe ahụ, onye obula n'ime unu ga-eri mkpuru si n'ubi vaini ya na nke si n'osisi fiig ya, nuokwa mmiri‡ nke si n'ihe icheta mmiri ya:

32 ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n'ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya ohuru, ala achicha na ubi vaini, ala mmanu anu

---

* **18:26** Asusu Aramaik (ndi Siria) bu asusu mba na mba ji emekorita ihe n'oge ahụ, ma o mesiri gho asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Kraist. † **18:31** Na mgbe ochie a na-eme udo site n'igba ndu ‡ **18:31** Nke a na-egosi onodu udo na oganihu.

na osisi oliv juputara n'ime ya. Horonu ndu ka unu ghara inwu.

“Unu egela Hezekaya nti, n'ih na o bu nrafu ka o na-arafu unu mgbe o na-asi, ‘ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.’

³³ O nwere chi mba obula nke naputara ha site n'aka eze Asiria?

³⁴ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim, Hena na Iva nokwa? Ha anaputala Sameria site n'aka m?

³⁵ Olee chi n'ime chi mba ndi a niile bu nke zoputarala ala ya site n'aka m? Unu si anaa chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n'aka m?”

³⁶ Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n'ih na eze nyere ha iwu si, “Unu azaghachila ya.”

³⁷ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilkaya, onye n-ekota uloze, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf ode akwukwo, ha yi uwe ha dowara adowa, biakwute Hezekaya gwa ya ihe niile onyeisi agha ahụ kwuru.

19

A ga-agbaputa Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya, nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasị akwa mkpe, baa n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

² O zipuru Eliakim onye nlekota uloze, Shebna ode akwukwo eze na ndi okenye n'etiti ndi nchujaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz.

³ Ha siri ya, “Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, na iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n’oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghi o ji amuputa nwa ya.

⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ganu okwu ahụ niile nke Rabashaka bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asiria, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n’ihi okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu.”

⁵ Mgbe ndi ozi eze Hezekaya biakwutere Aizaya,

⁶ o siri ha, “Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Atula egwu n’ihi okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asiria ozi ji kwuluo m.

⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di anaa, aga m eme ka o choo ilaghachi n’obodo nke aka ya. N’ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.’”

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asiria e sitela n’obodo Lakish pa, o laghachiri hu na eze Asiria na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N’oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush,* na-aputa ibia ibuso ya agha. Ya mere, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si,

¹⁰ “Gwanu Hezekaya, eze Juda, Ekwela ka Chineke onye i na-atukwasị obi duhie gi, mgbe

---

* 19:9 Nke a bu Itiopia ugbo a

o na-asị, 'Agaghị enyefe Jerusalem n'aka eze Asirịa.'

¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asirịa mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpankpan. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi?

¹² Chi niile nke mba niile ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Rezuf na nke ndi Eden, ndi no na Tel Asa?

¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI.

¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si, "O, ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa.

¹⁶ To o ntị gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee ntị nukwa okwu ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁷ "N'eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asirịa alala mba niile a di iche iche na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu.

¹⁸ Ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihia na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia.

19 Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI, naani, bu Chineke."

Aizaya ebuo amuma odida Senakerib

20 Mgbe ahụ Aizaya nwa Emoz zigaara Hezekaya ozi si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si, Anula m ekpere i kpere banyere Senakerib, eze Asiria.

21 Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI kwuru megide ya:

"Nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu Ada Zayon na-eleli gi anya, ma jirikwa gi na-eme ihe ochi.

Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso

22 Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

O bu onye ka i sitere na nganga gi welie olu okwu gi na anya gi elu megide?

O bu megide Onye Nso nke Izrel?

23 I sitere n'aka ndi ozi gi

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya, i sikwara,

"Eji m otutu ugboala m rigoruo ebe di elu nke n'elu ugwu niile, n'ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.

Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo, na osisi junipa ya niile kachasi mma.

Ejeruola m na nsotu niile ya,

bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.

24 Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba ozo,

nukwa mmiri di n'ebe ahụ.

Ọ bụ ọbụ ụkwụ m ka m ji mee
ka isi iyi niile di n'Ijpt takpọọ."

25 " 'Ọ bụ na i nubeghi?
Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
N'ubochi ndi ahụ gara aga ka m nọ pia opipia
ya;
ugbu a, emeela m ka ọ bịa na mmezu,
na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburug-
buru,
ghọọ mkpokota nkume.

26 Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere
bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu
ihere.
Ha di ka ahija ndu puru n'ala ubi
na ome na-epuputa epuputa
nakwa ahija na-etoputa n'elu ulo
nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

27 " 'Ma amaara m ebe i nọ onodu
marakwa opupu gi na mbata gi
marakwa oke iwe gi megide m.

28 N'ih i onuma di gi n'obi megide m,
n'ih i na mkpari gi eruola m nti,
aga m etinye nko m n'imi gi
werekwa mkpumkpu igwe m kpachie egbug-
bere onu gi
mee ka i laghachi
site n'uzo ahụ nke i siri bja.'

29 "Ma nke a ga-abu ihe iribama, nye gi,
Hezekaya:
"N'afọ a unu ga-eri ihe na-epu n'onwe ya,

n'afọ nke abụọ unu ga-eri ihe ubi si na nke ahụ pupụta.

Ma n'afọ nke atọ ghaanụ mkpụrụ ubi, weenụ ihe ubi;

kuọ vịnị n'ubi vịnị, riekwanụ mkpụrụ ha.

³⁰ Ọzọkwa, ndị Ɔduru n'alaeze Juda ga-agba mgborogwu n'okpuru ala, mịkwaa mkpụrụ n'elu.

³¹ N'ihị na ọ bụ site na Jerusalem ka ndị Ɔduru ga-esi pụta; otu ndị Ɔduru ndụ ga-esitekwa n'ugwu Zayon pụta.

“Ọ bụ site n'ihu ọkụ n'obi nke ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ga-emezu nke a.

³² “Ya mere, nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ kwuru banyere eze Asirịa, si,

“ Ọ gaghị azobata ukwu ya n'ime obodo a maobụ gbaa ọ buladi otu àkụ n'ebe a.

Ọ gaghị eji ọta jegharịa n'onu ụzọ ama ya, maobụ wuo mgbidi nnochibido megide ya.

³³ Ụzọ o si bịa ka ọ ga-esi laghachi; ọ gaghị abanye n'obodo a. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

³⁴ Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya n'ihị aha m, na n'ihị Devid, bụ ohu m.' ”

³⁵ N'abalị ahụ, mmuọ ozi ONYENWE ANYỊ pụrụ gaa tigbuo otu puku narị na puku iri asatọ na ise n'ulo ikwu ndị Asirịa. Mgbe ndị mmadu tetara n'isi ututu, lee, ozu ka ha juputara ebe niile.

³⁶ Ya mere, Senakerib, eze Asirja biliri ije, laghachi n'ala ya. O laghachiri biri n'obodo Ninive.

³⁷ Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n'ulo chi ya a na-akpo Nisrok, umu ya ndi ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo ya. Ha gbapuru oso gbaga n'ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke, ghororo eze nonodu ya.

20

Oria Hezekaya

¹ N'oge ahụ, Hezekaya rịara oria ruo na o gaara anwụ. Aizaya onye amuma nwa Emoz biakwutere ya si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, Dozie ezinaulo gi, n'ihu na i ga-anwu. I gaghi esite n'ute oria a bilie."

² Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulo, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, si,

³ "Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharia n'ihu gi n'ikwesi ntukwasị obi, jiri obi m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya gi." Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.

⁴ Tupu Aizaya esite n'etiti ogige uloeze puo, okwu nke ONYENWE ANYI rutere ya nti, si ya:

⁵ "Gaghachi azu, gaa gwa Hezekaya, onye na-achi ndi m, 'Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nna gi Devid, kwuru: Anula m ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi, aga m agwo gi. Aga m eme ka ahụ di gi ike n'ubochi nke ato site taa, mgbe ahụ i ga-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

⁶ Aga m atụkwasi afọ iri na ise n'ụbọchị ndu gi. Aga m anapụtakwa gi na obodo a site n'aka eze Asiria. Aga m echebe obodo a n'ihu mu onwe m, na n'ihu Devid, bu ohu m.'"

⁷ Mgbe ahụ, Aizaya siri, "Kwadoonu mmanu fiig di oku." Ha mere nke a, teekwasi ya n'elu etuto ahụ, ahụ dikwara ya mma.

⁸ Mgbe ahụ, Hezekaya juru Aizaya si, "Gini ga-abu ihe iribama na ONYENWE ANYI ga-agwo m, na m ga-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI n'ubochi nke ato na-abia n'ihu?"

⁹ Aizaya zara, "Nke a bu ihe ama ONYENWE ANYI nye gi na ONYENWE ANYI ga-emezu ihe o kwere na nkwa. I chorọ ka onyinyo a gaa n'ihu ihe nrigo iri, ka o bu ka o laa azu ihe nrigo iri?"

¹⁰ Hezekaya zara si, "O di mfe ka onyinyo gaa n'ihu nzo ukwu iri. Ma mee ka onyinyo a laa azu ihe nrigo iri."

¹¹ Mgbe ahụ, Aizaya, onye amuma rioro ONYENWE ANYI ka o meere Hezekaya nke a. ONYENWE ANYI mekwara ka onyinyo laghachi azu ihe nrigo iri dika o si gbada n'ihe nrigo ulo Ehaz.

Ndi ozi si Babilon

¹² N'oge ahụ, Merodak-Baladan,* nwa Baladan, bu eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n'ihu na o nuru na Hezekaya rjara orja.

¹³ Hezekaya nabatara ndi ozi ahụ gosi ha ihe niile di n'uloaku ya, olocha, na olaedo, uda di iche iche na-esi isi utọ na ezigbo mmanu oliv,

---

* **20:12** *Merodak*, bu aha chi ndi Babilon a na-akpo *Maadok*, O bu ya ka a guru nwa Baladan.

ulo ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

¹⁴ Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, “Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?”

Hezekaya zara si, “O bu n'ala di anya ka ha si, ha si Babilon.”

¹⁵ Onye amuma juru, “Gini ka ha huru n'ulo gi?”

Hezekaya zara si, “Ihe niile nke di n'ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n'uloaku m nke m na-egosighi ha.”

¹⁶ Mgbe ahụ, Aizaya siri Hezekaya, “Gee nti nuru okwu ONYENWE ANYI.

¹⁷ Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n'uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n'uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O di kwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

¹⁸ A ga-ebupu ufodu n'ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi,† ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n'ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n'uloeze nke eze Babilon.”

¹⁹ Hezekaya zaghachiri, “Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma.” N'ihia na o chere n'obi ya si, “O bu na udo na nchekwa agaghi adi n'oge ndu m?”

²⁰ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Hezekaya, oru niile o ruru, tinyere odo

---

† 20:18 Umụ si n'ahụ gi pụta

mmiri o gwuru, na olulu ọwa mmiri‡ na-aga o gwuru, nke o ji webata mmiri n’ime obodo, ọ bu na e degħi ha n’akwukwo akuko ihe mere n’oge ndi eze Juda?

²¹ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n’onwu. Manase nwa ya ghorọ eze n’onodu ya.

21

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afọ iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afọ ise na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Hefziba.

² O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI, site n’igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n’ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n’ihu ndi Izrel.

³ O wughariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya lara n’iyi. O wukwara ebe ichu aja di iche iche nye Baal, piakwa ogidi Ashera, dika Ehab eze Izrel mere. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe,* feekwa ha ofufe.

⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche, n’ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya si, “O bu na Jerusalem ka m ga-etinye Aha m.”

⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe,† n’ogige abuo nke n’ulonso ONYENWE ANYI.

---

‡ **20:20** Hezekaya gbobichiri mmiri iyi Gaihon, gwuo olulu ebe mmiri a si aga, ka o diri ha mfe i nweta mmiri ma ndi iro gbaa Jerusalem gburugburu n’oge agha. 2Ih 32:30 * **21:3** Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † **21:5** Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando

⁶ O jikwa nwa ya nwoke chọọ aja n'ime oku, o gbara aja, chọọ ọsisa n'aka ndi mgbaasi, juta ase n'aka ndi na-aju mmuo ojoo ase, ya na ndi dibia afa mekokwara ihe. O mere ihe di njo n'ebe o di ukwu n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

⁷ O were chi Ashera a piri api, bu nke o mere, debe n'ime ulonso ahụ, nke ONYENWE ANYI gwara Devid na nwa ya Solomon okwu, si, "N'ulonso a na n'ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n'ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasi Aha m ruo mgbe ebighi ebi.

⁸ Ma agaghi emekwa ka ukwu ndi Izrel wagharia ozo site n'ala ahụ nke m nyere ndi nna nna ha, naani ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu ma debekwa iwu niile nke ohu m bu Mosis nyere ha."

⁹ Ma ha egeghi nti, Manase duhiere ha, mee ka ha mee ihe di njo karia nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n'iyi site n'ihu ndi Izrel.

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu ndi amuma ya, si,

¹¹ "N'ihia na Manase, eze Juda emeela ihe aru ndi a, o meela ihe di njo karia nke ndi Amorait,‡ bu ndi bu ya uzọ, o werela arusi ya duba Juda n'ime mmehie.

¹² Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, siri: Lee, ana m aga iweta mbibi di ukwu nke ga-adakwasi Jerusalem na Juda, nke nti obula nuru ya ga-azu wuruwuru.

---

‡ 21:11 Nke a bu aha ozuzu e ji mara ndi niile bi n'ala Kenan tupu ndi Izrel abia buso ha agha ma merie ha.

¹³ Aga m esetipu eriri itu otutu nke m ji megide Sameria na ihe itu mgbidi nke m ji megide ulo Ehab, n'elu Jerusalem. Aga m ehichapu Jerusalem dika mmadu si ehichapu efere, hichaa ya ihu na azu ma kpuo ya ihu n'ala.

¹⁴ Aga m agbakutakwa ndi foduru n'ihe nketa m azu, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha ga-aghọ ihe anaara n'ike, ghookwa ihe nkwatera n'agha nye ndi iro ha niile,

¹⁵ n'ihl na ha emeela ihe di njo n'anya m, kpasukwaa m iwe, site n'ubochi nna nna ha si Ijpt pta obuladi ruo taa."

¹⁶ Nke ka nke, Manase gbukwara otutu ndi aka ha di ocha, ruo na o wusaara obara ha site n'otu akuku Jerusalem ruo n'akuku nke ozọ ya, nke a agunyeghi mmehie ahụ nke o dubara ndi Juda ime, nke mere ka ha mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI.

¹⁷ Ma banyere ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Manase na ihe niile o mere, tinyere mmehie niile nke o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

¹⁸ Manase soro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ime ubi a gbara ogige n'uloeze ya, bu ubi Uza a gbara ogige. Amon nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Amon eze Juda

¹⁹ Amon gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiri afọ abuo na Jerusalem. Aha nne ya bu Meshulemet, ada Haruz onye Jotba.

20 O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere.

21 O gbasoro uzọ ahụ niile di iche nke nna ya gbasoro. O fere arusi niile nke nna ya fere, kpookwa isiala nye ha. §

22 O juru iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha, jukwa ibi ndu irube isi nye ya.

23 Ndi na-ejere Amon ozi gbara izu megide ya, ha gburu eze n'ime uloeze ya.

24 Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amon. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'onodu ya.

25 Ma banyere ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Amon na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

26 E liri ya n'ili nke aka ya, di n'ogige Uza. Josaya nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

22

Akwukwo iwu a chotara

1 Afọ asatọ ka Josaya gbara mgbe o malitere ibu eze Juda. Iri afọ atọ na otu ka o chiri na Jerusalem. Aha nne ya bu Jedida, nwa Adaya onye Bozkat.

2 O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa uzọ niile nke nna nna ya Devid kpmkpm, o sighi n'uzọ a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

3 N'afọ nke iri na asatọ nke ochichi ya, eze Josaya, zigara ode akwukwo bu Shefan nwa

Azalaya, onye bukwa nwa nwa Meshulam, ka o gaa n'ulonso ONYENWE ANYI. O siri ya,

⁴ “Gakwuru Hilcaya onyeisi nchajaja, si ya, gukota ego nke e webatara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bu nke ndi na-eche onu uzọ nakotara site n'aka ndi mmadu.

⁵ Gwa ha ka ha nyefee ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ahụ. Ka ndi ikom a kwuo ndi oru na-aruzi ulonso ONYENWE ANYI ugwo oru,

⁶ ya bu, inye ya ndi okpo ntu, ndi na-ewu ulo, na ndi na-edo nkume ulo. Ha jirikwa ego ahụ zuta osisi na nkume a wara awa, maka i ji dozie ulonso ahụ.

⁷ O dighi mkpa ka ha guzie otu ha si mefuo ego nke e nyefere ha n'aka, n'ihi na oru ha egosila na ha kwesiri ntukwasị obi.”

⁸ Hilcaya onyeisi nchajaja, siri Shefan ode akwukwo, “Achotala m Akwukwo Iwu* n'ime ulonso ONYENWE ANYI.” O nyere ya Shefan, onye nke gukwara ya.

⁹ Mgbe ahụ, Shefan, bu ode akwukwo, biakwutere eze, gwa ya si, “Ndi ozi gi enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi oru na n'aka ndi nlekota no n'ulonso Onyenwe anyi.”

¹⁰ Mgbe ahụ, Shefan bu ode akwukwo, gwara eze si, “O nwere akwukwo Hilcaya, onye

---

* **22:8** Akwukwo Iwu a, nke a chotara bu akwukwo Di-uteronomi, Dit 31:24-26; 2Ih 34:14 Nchoputa akwukwo a, gosiri n'uzo putara ihè oke nnupu isi di n'ala Izrel megide iwu Chineke n'oge eze Manase na-achi.

nchụaja nyere m.” Shefan guputara ihe di n’akwukwo a n’ihu eze.

11 Mgbe eze nuru okwu niile di n’ime Akwukwo Iwu ahụ, o dọwara uwe ya.†

12 O nyere Hilcaya bu onyeisi nchụaja, Ahikam nwa Shefan, Akboa nwa Mikaya, Shefan ode akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha,

13 “Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n’isi m na n’isi ndi m, na Juda niile, banyere ihe niile e dere n’akwukwo a nke a chotara. N’ihi na onuma ONYENWE ANYI di ukwu bu nke na-ere oku megide anyi, n’ihi na ndi bu anyi uzọ erubeghi isi n’okwu nke akwukwo iwu a, ha agbasoghi ihe niile e dere n’ime ya banyere anyi.”

14 Hilcaya onye nchụaja, Ahikam, Akboa, Shefan na Asaya, jekwuuru Hulda, bu onye amuma nwanyi. Onye bu nwunye Shalum, nwa Tikva, nwa Hahas, o bu onye na-elekota uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru ohuru.

15 O siri ha, “Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel kwuru: Gwanu nwoke ahụ ziri unu ka unu biakwutem, si,

16 ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndi niile bi n’ime ya, dika ihe niile e dere n’ime akwukwo nke eze Juda guru, si di.

17 N’ihi na ha ajula m, gbakuta m azu, chuo aja nsure oku na-esi isi utọ nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na arusi niile nke aka ha meputara. Iwe m ga-adị oku megide ebe a, o gaghị akwusikwa.’

† 22:11 N’oge ochie, ndi mmadu na-adowa uwe n’ihi obi mwute

18 Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuata ase site n'onu ONYENWE ANYI si ya, 'The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru.

19 N'ihia na o wutere gi n'obi, na i wedakwara onwe gi n'ala n'ihu Chineke, mgbe i nuru ihe m kwuru megide ebe a na ndi bi n'ime ya, na ha ga-abu ihe a buru onu, na ihe togboro n'efu, n'ihia na i dowara uwe gi, bekwaa akwa n'ihu m, mu onwe m anukwala, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

20 Ya mere, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n'udo. Anya gi agaghi ahụ mbibi nke m ga-eme ka o biakwasị ebe a.' "

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

23

Ogbugba ndu eze na ndi Juda

1 Mgbe ahụ, eze zigara ozi kpokota ndi okenye Juda na Jerusalem.

2 O gara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchaja, na ndi amuma niile, na ndi mmadu niile, site n'onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na nti onye obula okwu niile si n'akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n'ime ulonso ONYENWE ANYI.

3 Eze guzoro n'akuku ogidi, kwee nkwa n'ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile, debe ihe niile o nyere n'iwu, n'ihe ama ya niile na ukpuru ya niile. O si otu a mee ka okwu niile nke ogbugba

ndu ahụ e dere n'akwukwo guzosie ike. Mgbe ahụ, ndi mmadu niile kwekwara nkwa idebe ogbugba ndu ahụ.

⁴ Eze nyere Hilcaya onyeisi nchujaja na ndi nchujaja na-esote n'okwa, na ndi na-eche onu uzọ mbata, iwu ka ha site n'ulonso ONYENWE ANYI kwaputasia ngwongwo niile e mere nye Baal, na Ashera, na usuu ihe niile nke mbara eluigwe.* O sunyere ha niile oku n'azu Jerusalem, n'ohia di na Ndagwurugwu Kidron, buru ntụ ha bulaa Betel.†

⁵ O chudara ndi nchujaja arusi ndi ahụ niile, bu ndi eze Juda hoputara isure ihe na-esi isi utọ n'elu ebe di elu nke obodo Juda nakwa ebe di oku. N'ihia na ndi nchujaja ndi a achuola aja, surekwaa ihe nsure oku na-esi isi utọ n'ebe ichu aja di n'elu ugwu niile di n'obodo di iche iche na Juda, nakwa ndi di gburugburu Jerusalem. Ha bu ndi surere ihe nsure oku na-esi isi utọ nye Baal, na anyanwu, onwa na kpakpando, nyekwa usuu niile nke mbara eluigwe.

⁶ O sikwa n'ulonso ONYENWE ANYI bupu ogidi chi Ashera,‡ wezuga ya n'azu Jerusalem, na Ndagwurugwu Kidron. Ebe ahụ ka o no suo ya oku, supia ya ka o ghoo ntụ, fesaa ya n'ebe a na-eli ndi mmadu efu.

⁷ O kwadakwa ulo obibi umu ndi ikom na-

---

* 23:4 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † 23:4 Betel bu ebe Ulo Chineke di n'oge ochie, ma otutu ndi eze Izrel jiri ya mere ebe ha na-eke arusi ha. Jen 28:19; 1Ez 12:25-29 ‡ 23:6 Ashera bu chi ndi Kenan. N'oge Hezekaya na-achi Juda, o gbuturu ogidi a, ma Manase wughachiri ya n'oge nke ya di ka eze. 2Ez 18:4; 2Ez 21:3-5

agba akwuna di no n'ulonso ONYENWE ANYI. N'ebe ndi inyom na-anọ na-akpara Ashera akwa.

⁸ O mere ka ndi nchujaja niile site n'obodo Juda niile bja, o merukwara ebe ichu aja niile nke di elu, site na Geba ruo Biasheba, ebe ndi nchujaja ndi a noro suree ihe nsure oku na-esi isi uto. O kwaturu onu uzọ ama nke di n'ebe onu uzọ ama Joshua, onye bu govanọ obodo, nke di n'akuku aka ekpe nke onu uzọ ama obodo.

⁹ Ma e kweghi ka ndi nchujaja ahụ jee ozi n'ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ma o nyere ha ike iso ndi nchujaja ndi ozọ rie achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee.

¹⁰ Josaya meruru Tofet, laa ya n'iyi. Tofet bu ebe ichu aja di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O mere nke a igbochi mmadu obula iji nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi churo chi Molek aja nsure oku.

¹¹ O sitere n'onu uzọ ulonso ukwu ONYENWE ANYI wepu inyinya ndi ahụ ndi eze Juda dororo nsọ nye anyanwu. Inyinya ndi a di n'ogige ulonso ONYENWE ANYI n'ebe di nso n'ulo onyeozidi aha ya bu Netan-Melek. Josaya kporo ugbo agha ndi a niile e dororo nsọ nye anyanwu oku.

¹² Josaya kwadara ebe ichu aja niile nke ndi eze Juda wukwasiri n'elu uloze, n'elu elu ulo Ehaz. O kwadawara ebe ichu aja niile nke Manase wuru n'ime ogige abuo nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kporo ha kpofuo n'ime Ndagwurugwu Kidron.

¹³ Eze merukwara ebe ichu aja niile di n'akuku owuwa anyanwu obodo Jerusalem n'akuku ndida nke Ugu Mbibi, nke Solomon eze Izrel

wuru nye chi Ashtoret, ihe aru ndi Saidon, na chi Kemosh, ihe aru ndi Moab, na chi Molek, ihe aru umu Amon.

¹⁴ Josaya kwadakwara ogidi nkume niile, gbutuo ihe arusi Ashera niile, werekwa okpukpu ndi mmadu wusa n'elu ala ahụ niile.

¹⁵ Josaya kwadakwara ogidi niile di na Betel, nke Jeroboam nwa Nebat wuru mgbe o dubara ndi Izrel na mmehie. O kwadara ebe ichu aja di n'ebe ahụ, kujisie nkume e doro n'ebe ahụ, gwerie ha dika ntụ. O kpokwara arusi Ashera oku.

¹⁶ Josaya legharikwara anya gburugburu hu otutu ili di n'elu ugwu. O ziri ndi ohu ya ka ha gaa chiputasia okpukpu di n'ili ahụ niile, kpoọ ha oku n'elu ebe ichu aja imeru ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke onye nke Chineke kwuputara mgbe o buru amuma banyere ihe ndi a.

¹⁷ Josaya juru ndi guzo n'ebe ahụ ajuju si, "O bu ili onye bu nke a?"

Ndi ikom obodo ahụ zara si, "O bu ili onye nke Chineke ahụ si Juda bia buo amuma megide ebe ichu aja Betel. O buru amuma na ihe ndi a i n'eme ebe ichu aja a ga-emezu."

¹⁸ Mgbe ahụ, Josaya zara si ha, "Hapunu ya ka o guzoro onwe ya. Ka nwoke obula gharakwa ichiputa okpukpu ya." Ha hapuru okpukpu ya, hapukwa okpukpu onye amuma ahụ si Sameria bia.

¹⁹ Dika o mere na Betel, otu a ka Josaya wepuru ma merukwaa ebe ichu aja niile di n'ebe niile di elu nke ndi eze Izrel wuru n'obodo niile nke

Sameria, bu ebe ichu aja kpasuru ONYENWE ANYI iwe.

²⁰ O gburu ndi nchujaja chi ndi a niile n'elu ebe ichu aja ha, suo okpukpu ha oku n'elu ebe ichu aja ha. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o laghachiri na Jerusalem.

²¹ Eze nyere ndi Juda niile iwu si ha, "Meerenu ONYENWE ANYI Chineke unu Mmemme Ngabiga, dika e dere ya n'akwukwo ogbugba ndu a."

²² O nwebeghi mgbe e mere udi Mmemme Ngabiga dika nke a n'oge obula, site n'ubochi ndi ikpe bu ndi duru Izrel maobu n'ubochi ndi eze Izrel na eze niile chiri Juda, o dighi nke yiri Mmemme Ngabiga a.

²³ Ma o bu n'afu nke iri na asato nke ochichi eze Josaya, n'ime Jerusalem ka a no mee Mmemme Ngabiga a nye ONYENWE ANYI.

²⁴ Ozokwa, Josaya gara n'ihu kpochapu ndi niile na-ajuta mmuo ojoo ase, na ndi dibia afa, na arusi ezinaulo di iche iche, na arusi a piri api, na ihe aru niile nke a huru n'ime Juda na Jerusalem niile. O mere nke a ka e mezuo ihe niile e dere n'ime akwukwo ahụ Hilcaya onye nchujaja chotara n'ulo ONYENWE ANYI.

²⁵ O dighi eze ozo n'ime ndi niile buru ya uzo chia nke dika Josaya, onye chigharikwutere ONYENWE ANYI. Onye ji obi ya niile, na mmuo ya niile na ike ya niile debe iwu niile e nyere Mosis.* O dikwaghi eze ozo dika ya, onye biliri mgbe o nwusiri.

---

§ 23:24 Ya bu, chi * 23:25 2Ez 18:5

26 Ma ihe ndi a emeghi ka iwe oku ONYENWE ANYI na-ewe megide Juda dajuo, bu iwe a kpa-suru ya n'ih ihe ojojo niile nke Manase mere.

27 Ya mere, ONYENWE ANYI siri, "Aga m ekpochapu Juda niile site n'ihu m, dika m si kpochapu Izrel niile. Aga m ajukwa obodo ahụ m hoputara, bu Jerusalem, jukwa ulonso ukwu a nke m kwuru banyere ya si, 'N'ime ya ka Aha m ga-adi.'"

28 Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Josaya na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

29 N'oge Josaya bu eze, Fero Neko, eze Ijpt, gbagoro gaa n'akuku osimiri Yufretis inyere eze Asiria aka. Eze Josaya pukwara izute ya n'agha, ma Neko zutere ya n'agha, gbuo ya na Megido.

30 Ndi na-ejere Josaya ozi si na Megido buru ozu ya n'ime ugbo agha bulata ya na Jerusalem, lie ya n'ili nke aka ya. Ndi ala ahụ kporo Jehoahaz nwa nwoke Josaya, tee ya mmanu, mee ya eze n'onodu nna ya.

Jehoahaz eze Juda

31 Jehoahaz gbara iri afọ abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiri na Jerusalem onwa ato. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna.

32 O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ndi eze buru ya uzo.

33 Ma Fero Neko keere ya agbu na Ribla n'ala Hamat, ime ka o ghara ichikwa na Jerusalem.

Neko kwagidere ndi Juda ka ha tuoro ya utu nari talenti olocha, na otu talenti olaedo.

³⁴ Fero Neko mere Eliakim nwa nwoke Josaya, eze, nonodu Josaya bu nna ya. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma o duuru Jehoahaz gaa Ijipt, ebe o no nwuo.

³⁵ Jehoiakim kwuru Fero Neko olocha na olaedo ahụ o nara n'aka ya. Ka o nwee ike mee nke a, o kere utu n'ala ahụ, werekwa ike nara ndi ala ahụ olocha na olaedo, dika mkpebi ha si di banyere ihe onye ahụ ga-akwu.

Jehoiakim eze Juda

³⁶ Jehoiakim gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiru afọ iri na otu na Jerusalem. Aha nne ya bu Zebida nwa Pedaya, onye Ruma.

³⁷ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, dika ihe niile nna ya ha ndi bu ya uzọ mere.

24

¹ N'oge Jehoiakim na-achi, Nebukadneza eze Babilon ji ike bata n'ala ya, mee ka Jehoiakim ghoo ohu ya afọ ato. Ma o mesiri tugharia megide Nebukadneza, nupukwa isi nokpuru ya.

² ONYENWE ANYI zigara ndi na-apunara mmadu ihe site na Kaldia, Aram, Moab na ndi Amon, ka ha ga bibie Juda. O bu n'usoro okwu ONYENWE ANYI kposara site nonu ndi amuma ya.

³ N'ezie, ihe ndi a biakwasiri Juda dika ONYENWE ANYI si nye ya n'iwu, ka o si otu a kpochapu ha site n'ihu ya n'ihie mmehie niile Manase mere, na dika ihe niile o mere si di,

4 tinyere ọbara ndi aka ha di ọcha nke ọ wusiri. N'ih i na o mere ka ọbara ndi aka ha di ọcha juputa na Jerusalem. ONYENWE ANYI ekwekwaghi agbaghara ajo omume di otu a.

5 Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'ubochi ndu ndi eze Juda?

6 Jehoiakim sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Jehoiakin nwa ya ghororo eze ohuru n'onodu ya.

7 Ma eze Ijpt esiteghi n'ala ya puta ozo, n'ih i na eze Babilon nochiri oke ala ya niile, site na mmiri iyi Ijpt ruo n'oke Osimiri Yufretis.

Jehoiakin eze Juda

8 Jehoiakin gbara afọ iri na asato mgbe ọ malitere ibu eze. O chiri naani onwa ato na Jerusalem. Aha nne ya bu Nehushta, nwa Elnatan, onye Jerusalem.

9 O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya ha mere.

10 N'oge o bu eze, ndisi Nebukadneza, eze Babilon biara, gbaa Jerusalem gburugburu ma nochibido obodo ahụ n'agha.

11 Nebukadneza, eze Babilon n'onwe ya, biara n'obodo ahụ mgbe ndi agha ya gbara ya gburugburu.

12 Jehoiakin, bu eze Juda, na nne ya na ndi oru ya niile na ndisi niile na ndisi ozi ya niile were onwe ha nyefee Nebukadneza n'aka.

N'afọ asato nke ochichi eze Babilon ka o kpuru Jehoiakin dika onye mkporo.

13 O kwakọrọ akụ niile dị n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, na ndị nke dị n'ụlọeze, o gbukakwara ihe ọlaedo niile Solomon eze Izrel tinyere n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ buru ha bulaa Babilon, ihe a niile mere dika ONYENWE ANYỊ kwururiji.

14 O bupụkwara puku ndị ikom iri site na Jerusalem bulaa ha Babilon dika ndị a dotara n'agha. Ndi so n'ime ndi a bu ndiisi niile na ndi agha niile. O bupukwara ndi na-akwa nka niile na ndi okpu uzu. Naani ndi na-enweghi ike, na ndi ogbenye ka o hapuru n'ala ahụ.

15 Nebukadneza kpuru Jehoiakin ka o ga biri na Babilon. O sikwa na Jerusalem kporo nne eze, na ndi nwunye eze, ndi ozi ya, na ndi niile a ma ama n'ala ahụ gaa Babilon.

16 Eze Babilon bupukwara ndi ikom niile di ike ma tozukwaa ibu agha, ndi onuogugu ha di puku asaa, tinyere otu puku ndi oru aka, na ndi oru nka, bulaa ha Babilon.

17 O mere nwanne nna Jehoiakin, bu Matanaya, eze n'onodu ya. O gughariri ya aha, kporo ya Zedekaya.

Zedekaya eze Juda

18 Iri afọ abuo na otu ka Zedekaya gbara mgbe o malitere ibu eze n'ime Jerusalem. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. O chiri dika eze na Jerusalem afọ iri na otu.

19 Ma o mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere.*

---

* 24:19 2Ih 36:12

20 O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji biakwasị Jerusalem na Juda. N'ikpeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

Odida Jerusalem

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.†

25

1 N'afọ nke itoolu nke ochichi ya, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri, Nebukadneza, eze Babilon duuru ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha. O mara ulo ikwu n'azu obodo ahụ, wukwaa mgbidi nnochibido gburugburu obodo ahụ.

2 Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ochichi eze Zedekaya.

3 N'ubochi nke itoolu nke onwa anọ n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dikwaghi nri di nke ndi mmadu ga-eri.

4 Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gbapu site n'onu uzọ ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Kaldia* no obodo ahụ gburugburu. Ha gbapuru chee ihu n'uzo Araba.†

5 Ma ndi agha Kaldia chusoro eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasia, hapu ya,

6 e jide ya.

† 24:20 2Ih 36:13; Izk 17:15.
Ya bu ndagwurugwu Jodan

* 25:4 Maobu, Babilon † 25:4

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, ebe a nọ maa ya ikpe.

⁷ Ha gburu umu ndi ikom Zedekaya n'ihu ya. Ha ghupuru anya ya abuo, jiri udo bronz kee ya agbu, kporo ya gaa Babilon.

⁸ N'ubochi nke asaa, n'onwa nke ise nke afọ iri na itoolu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche, onyeisi n'oru eze Babilon, biarutere Jerusalem.

⁹ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloeze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku

¹⁰ Ndi agha Kaldia niile bu ndi no n'okpuru onyeisi ndi nche eze kwaturu mgbidi niile gbara Jerusalem gburugburu.

¹¹ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buuru ufodu mmadu ndi foduru n'obodo, na ndi niile fodukwara, ha na ndi ozo ahụ ji aka ha gbakwuru eze bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ozo.

¹² Ma ochiagha ahụ, hapuru ufodu na ndi ahụ bu nnoo ndi ogbenye onu ntụ, ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹³ Ma ndi Babilon tipara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ndi ahụ bulaa Babilon.

¹⁴ Ha chikoro ite niile, na shovel niile, na ihe ikpakepu oku, na ngaji ukwu niile na ngwa bronz niile nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ.

¹⁵ Ochiagha ndi nche eze, chiri ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ya bu ihe ndi

ahụ niile e ji ọlaedo a nuchara anucha maọbu ọlaocha kpuo.

16 O bukwara bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ih i ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariri ihe a ga-eji ihe otutu tuo.

17 I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma‡ n'otutu. Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di otu mita na okara§ n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya.

18 Ochigaha ndi nche eze ahụ, kpuru Seraya, onyeisi nchaja, na Zefanaya, bu onye nchaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzo mbata.

19 O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom ise na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii ndi oru mmanye, ndi a huru n'ime obodo ahụ.

20 Nebuzaradan, bu ochigaha kpuru ha niile dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla.

21 N'ebe ahụ, na Ribla di n'obodo Hamat, ka eze no nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dooro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ozo.

---

‡ 25:17 Nzo ukwu iri abuo na asaa § 25:17 Nzo ukwu ano na okara

²² Emesija, Nebukadneza eze Babilon hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa nwa Shefan, ka o buru onye na-elekota ndi foduru na Juda,

²³ Mgbe ndiisi agha na ndi ikom ha nuru na eze Babilon emeela Gedaliya onye na-achi ala ahụ, ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu, Ishmel nwa Netanaya, Johanan nwa Kariya, Seraya nwa Tanhumet, onye Netofa, na Jaazanaya nwa onye Maaka, na ndi ikom ha.

²⁴ Gedaliya nuoro ha iyi, nukwaara ndi ikom ha, si, “Unu atula egwu n’ihi ndiisi oru Babilon. Birinu n’ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma.”

²⁵ Ma n’onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye ya onwe ya si n’agburu eze, duuru mmadu iri bia Mizpa, tigbuo Gedaliya, na ndi ikom Juda na ndi Kaldia niile, bu ndi ya na ha no.

²⁶ Nke a mere ka ndi Juda niile, site n’onye nta ruo n’onye ukwu, ha na ndiisi agha ndi ahụ biliri gaa Ijpt, n’ihi na ha turu ndi Kaldia egwu.

Jehoiakin enwere onwe ya

²⁷ N’afọ nke iri ato na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n’ala ozo, n’afọ Awel-Maduk* ghorọ eze Babilon, o mere ka Jehoiakin si n’ulo mkporo puta nwere onwe ya. O bu n’ubochi nke iri abuo na asaa nke onwa iri na abuo ka o mere nke a.

---

* 25:27 O bu ya bukwa Evil-Merodak.

²⁸ O gwara ya okwu oma, nye ya oche onodu ya di elu kara nke ndi eze ndi ozozo ya na ha no na Babilon.

²⁹ N'ihia nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporo ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahia, tutu ruo mgbe o nwuru, ya na eze na-eriko nri.

³⁰ Site n'ubochi ruo n'ubochi, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ubochi niile nke o di ndu.

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye ọḅuḅa igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ
onye ọḅuḅa igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye ọḅuḅa igu

Ndḅ Biblica, Inc. degħarḅrḅ ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ḅlo ọḅu a, nke edebanyere dḅka iwu si kwado n'ḅlo ọḅu dḅ n'obododo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azḅm aḅḅa ndḅ Biblica, Inc. Ọ ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78